

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DERS
PROGRAMINDA YAPILMA SAATİNE GÖRE
İNCELENMESİ**

Muhammet ATMACA

**Yüksek Lisans Tezi
Beden Eğitimi ve Spor
Ana Bilim Dalı
Dr. Öğr. Üyesi Ramazan CEYLAN
2022
(Her Hakkı Saklıdır)**

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK
TUTUMLARININ DERS PROGRAMINDA YAPILMA SAATİNE GÖRE İNCELENMESİ.**

(Examination of Secondary School Students Attitudes to Physical Education and Sports Class According to
the Hours Offered in the Course Schedule)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhammet ATMACA

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ramazan CEYLAN

Bayburt
Ekim,2022

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan CEYLAN danışmanlığında, 202225006 numaralı Muhammet ATMACA tarafından hazırlanan ‘Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Ders Programında Yapılma Saatine Göre İncelenmesi.’ Adlı bu çalışma 26/10/2022 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında, Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : **İmza:**

Jüri Üyesi : **İmza:**

Jüri Üyesi: **İmza:**

Bu tezin Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim YönetmeliĐi’nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

...../...../2022

Doç. Dr. Murat KUL

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Ders Programında Yapılma Saatine Göre İncelenmesi.”başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

....../.../2022

İmza

Muhammet ATMACA

TEŞEKKÜR

Bu tezin başlangıç safhasından bitiriliş safhasına kadar gecen zaman zarfında, gerek bilgi, gerek deneyimleriyle çalışmamın ilerlemesinde bana yol gösteren, fikirleriyle tez sürecime katkıda bulunan ve her daim desteğini esirgemeyen değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Ramazan CEYLAN'a teşekkür ederim.

Verilerin toplanmasında katılımları ile desteklerini esirgemeyen İstanbul İli Pendik İlçesi Muhsin Yazıcıoğlu Ortaokulu yöneticileri ve öğrencilerine teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmanın her aşamasında bana dualarıyla, varlıklarıyla her türlü desteği veren anneme, babama ve eşime çok teşekkür ediyorum.

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DERS PROGRAMINDA YAPILMA SAATİNE GÖRE İNCELENMESİ

Muhammet ATMACA

Ekim 2022, 48 sayfa

Bu çalışmanın amacı; Ortaokul öğrencilerinin Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının ders programındaki yapılma saatine göre etkisi olup olmadığını incelemektir. Çalışmaya, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında İstanbul/Pendik İlçesi Muhsin Yazıcıoğlu Ortaokulundan 5.6.7. ve 8. sınıf öğrencileri gönüllü olarak katıldı. Çalışma da iki ayrı veri toplama aracı kullanıldı. Veri toplama araçlarının birincisi araştırmacı tarafından oluşturulan katılımcıların demografik bilgilerinin yer aldığı 10 soruluk kişisel veri formu, diğeri ise katılımcıların Beden eğitimi dersine karşı tutumlarını belirlemek amacı ile Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen ve 35 sorudan oluşan “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanıldı. Elde edilen veriler, istatistiksel olarak işlenebilmesi için Microsoft Excell’de düzenlendi. SPSS paket programı ile incelenen veriler normal dağılım gösterdiğinden dolayı ikili grup karşılaştırmalarında “Bağımsız Örneklem T Testi”, çoklu grup karşılaştırmalarında ise “Tek Yönlü Varyans Analizi” testi uygulandı. Sonuçlar $p < .005$ anlamlılık düzeyine göre yorumlandı. Analiz sonuçları incelendiğinde ilk dönem derse ilişkin tutumların kararsızlık düzeyinde, ikinci dönem ortalamasının ise katılıyorum düzeyine yükseldiği belirlenmiştir. İkinci dönem ders programında değişiklik yapılarak birinci yarıyıl döneminde ilk saatlerde yapılan dersler ikinci yarıyıl döneminde ders programının son saatlerine alınmıştır. Bu değişim ikinci yarıyıl döneminde Beden eğitime ilişkin olumlu tutumun gelişmesine katkı sağlamıştır. Günün saatine bağlı olarak öğrencilerin Beden Eğitimi dersine karşı tutumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi, tutum, ders saati

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

EXAMINATION OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS ATTITUDES TO PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS CLASS ACCORDING TO THE HOURS OFFERED IN THE COURSE SCHEDULE

Muhammet ATMACA

October 2022, 48 Pages

The aim of this study; It examines whether secondary school students' attitudes towards physical education and sports lessons have an effect according to the time in the curriculum. 5th, 6th, 7th and 8th grade students from Muhsin Yazıcıoğlu Secondary School in Istanbul/Pendik District in the 2021-2022 academic year participated voluntarily. Two separate data collection tools were used in the study. The first of the data collection tools is the 10 question personal data form, which includes the demographic information of the participants, created by the researcher. On the other hand, the "Physical Education Attitude Scale" consisting of 35 questions developed by Güllü and Güçlü (2009) was used to determine the attitudes of the participants towards the Physical Education lesson. The obtained data were arranged in Microsoft Excel for statistical processing. Since the data analyzed with the SPSS package program showed normal distribution, the "Independent Sample T-Test" was applied in paired group comparisons and the 'One-Way Analysis of Variance' test was applied in multi-group comparisons. The results were interpreted according to the significance level of $p < .005$. When the results of the analysis were examined, it was determined that the attitudes towards the course in the first semester increased to the level of indecision, and the average of the second semester increased to the level of agree. By making changes in the second semester curriculum, the lessons given in the first hours of the first semester were taken to the last hours of the curriculum in the second semester. This change contributed to the development of a positive attitude towards physical education in the second semester. It has been determined that there is a significant difference between the attitudes of the students towards the Physical Education lesson depending on the time of the day.

Keywords: Physical education, attitude, course hours

İÇİNDEKİLER

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZ.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLOLAR DİZİNİ	vii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	viii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
Giriş	1
Araştırmanın Konusu ve Problemi	1
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	3
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
Varsayımlar	4
Terim ve Tanımlar.....	4
İKİNCİ BÖLÜM.....	5
Kurumsal Çerçeve	5
Eğitim	5
Eğitimin Amacı ve Önemi	5
Beden Eğitimi	7
Beden Eğitimi ve Sporun Faydaları	8
Tutum.....	11
Tutumun Özellikleri	12
Tutum Oluşturucu Öğeler	13
Tutumun Oluşmasını Etkileyen Faktörler	14
Beden Eğitimi ve Spora Karşı Tutum	15
Beden Eğitimi ve Spora Karşı Tutumu Etkileyen Faktörler.....	16
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	18
Meteryal ve Yöntem.....	18
Araştırma Yöntemi ve Modeli	18
Çalışma Grubu	18
Veri Toplama Araçları.....	18
Araştırma Süreci.....	18

Veri Analizi.....	20
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	21
Bulgular	21
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	31
Sonuç ve Tartışma.....	31
Öneriler	36
Kaynakça.....	38
Ekler	43
Öz Geçmiş	48

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1.Ölçeklere Ait Basıklık ve Çarpıklık Değerleri.....	21
Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri	22
Tablo 3.Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeğinin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	24
Tablo 4. Cinsiyete Göre Birinci ve İkinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği T Testi Sonuçları	24
Tablo 5. Sınıf Düzeylerine Göre Birinci Ve İkinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Sonuçları	25
Tablo 6. Öğrencilerin Spor Yapma Sıklığına Göre Birinci ve İkinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Testi Sonuçları	26
Tablo 7. Annenin Eğitim Durumuna Göre Birinci ve İkinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Testi Sonuçları.....	27
Tablo 8. Babanın Eğitim Durumuna Göre Birinci ve İkinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Testi Sonuçları.....	28
Tablo 9. Aile Gelir Durumuna Göre Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Testi Sonuçları	28
Tablo 10.Beden Eğitimi Ve Spor Dersinin Uygulanma Saatine Göre Birinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Testi Sonuçları.....	29
Tablo 11.Beden Eğitimi Ve Spor Dersinin Uygulanma Saatine Göre İkinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Testi Sonuçları.....	29
Tablo 12.Beden Eğitimi Dersinin Hangi Saatlerde Olmasını İstersiniz? Birinci Dönem Anova Testi Sonuçları.....	30
Tablo 13.Beden Eğitimi Dersinin Hangi Saatlerde Olmasını İstersiniz? İkinci Dönem Anova Testi Sonuçları.....	30

KISALTMALAR DİZİNİ

GSGM	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
N	: Katılımcı Sayısı
SPSS	: Statistical Programme For Social Science (Sosyal Bilimler için istatistik Programı)
SS	: Standart Sapma
X	: Ortalama

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Araştırmanın Konusu ve Problemi

Beden eğitimi vücudun hareket fonksiyonlarının geliştirilebilmesi, eklem ve kasların kontrollü ve dengeli bir şekilde gelişmesini sağlayan, fiziksel gücü minimum düzeyde kullanmayı, öğretti bir etkinlik sistemidir. Aynı zamanda, kişinin toplumsal gereksinimlerini karşılamaya yönelik, bulunmuş olduğu yaş ve kalıtsal kapasitesinin gerektirdiği kuvvete ulaştırılması için yarışma olmaksızın uygulanan bedensel bir faaliyettir (Ceylan,2008).

Kuru'ya (2000) göre Beden eğitimi; Ferdin bedensel, ruhsal ve fikren gelişmesine katkıda bulunan, günlük yaşantının ve çalışma hayatının zorlu koşullarına hazırlayan planlı çalışmaların tümüdür. Başka bir ifadeyle beden eğitimi, eğitimden ayrılmaz bir parçadır. Fiziksel aktivite yoluyla kişilerin zihinsel, fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimini amaçlar ve bundan dolayı eğitim içerisinde yapılan çalışmaların tümüne denir (Bucher, 1983). Beden eğitimi ve spor aktivitesi, öğrencilerin psikomotor, duygusal ve bilişsel alanda fiziksel aktivite yoluyla gelişmesini sağlayan okullardaki eğitim sisteminden ayrılmaz bir parçası olarak sunulmaktadır (MEB, 2009).

Kişilerin kendilerine veya çevrelerinde bulunan herhangi bir objeye, toplumla ilgili konu veya olaylara karşı tecrübe, motivasyon ve verilere dayanarak örgütledikleri zihinsel, duygusal ve davranışsal tepki eğilimleri tutum olarak tanımlanmaktadır (İnceoğlu, 2010).

Kişilerin davranışlarına şekil veren duyuşsal faktörler bireyin hangi yönde davranış göstereceğine ve davranışlarının şiddetine etki etmektedir. Akademik olarak başarılı olmak, ders konuları ile ilgilenmek, ders içeriğinde yer alan konuların önemli olduğunun farkına varmak yoluyla beden eğitimi ve spora karşı olumlu tutum gösterilebilmektedir. Beden eğitim dersi öğrencinin fiziksel, motorsal, bedensel vb. alanlarda gelişimini için kullanılan etkinliklerin başında gelir. Bireyin, sağlıklı bir hayat sürdürmesi ve sporu hayatının vazgeçilmez bir parçası haline getirmesinde de önemli bir rol üstlenmektedir (Kumartaşı, 2010).

Beden Eğitimi dersinin diğer derslerden ayrı olarak farklı zamanlarda yapılması, hem yetenekli öğrencilerin seçilmesinde hem de öğrencilerin Beden eğitimi dersine karşı ilgi ve

tutumlarının olumlu yönde etkilemesine katkı sağlayacak, ulusal ve uluslararası yarışmalarda ülkemizi temsil edecek genç nesillerin yetişmesinde önemli bir faktör olabilmesi için dersin etkinliğini arttırmak adına yapılabileceklerini ortaya koymaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; “Milli Eğitim Bakanlığının eğitim öğretim müfredatında yer alan Beden eğitimi dersinin haftalık ders programındaki uygulanma saatinin ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları üzerinde etkisinin olup olmadığını incelemektir.

Eğitim; en genel tanımıyla bireyin kendi yaşantısı yoluyla davranışlarında kalıcı değişiklikler meydana getirme sürecidir (Fidan, & Erden, 1998).

Eğitimin, insanlığın başlangıcından beri var olduğu herkesin malumudur. Fakat eğitim sistemi bugünkü haline gelene kadar birçok süreçten geçmiştir. Günümüzde de eğitim bilimleri ve uygulamaları alanı gelişime açık bir olgudur (Ayas, Özmen, & Ekiz, 2013).

Beden eğitimi ve sporun hedefi; Bireyin bedensel ve zihinsel bir bütün olarak gelişmesinin kendi düşüncelerini kullanarak karar verebilen, disipline edebilen, mesuliyet duygusu olan birer fert olarak yetişmesine katkı sağlamaktır. Beden Eğitimi ve Spora yönelik bu amaçlar hayata geçirildiği takdirde dersin daha faydalı olacağı ve eğitim içerisinde Beden eğitimi ve spor dersine karşı bakış açısının değişimine katkıda bulunacağı açıktır (Nichols, 1994).

Alparslan’a (2008). Göre eğitim etkinliklerinin en yoğun gerçekleştiği yerin okul olduğunu ve eğitimin temel amacının öğrencilerin yaşamlarına belirli davranışları yerleştirmek ve düzgün davranış kazandırma konusunda eğitimin ne kadar etkili olduğunu ifade etmektedir. Eğitimin amaçlarını gerçekleştirmede en etkili yollardan biride Beden eğitimi dersinin içeriğindeki uygulamalar olduğu açıkça dile getirilmektedir (Mosston, & Asworth, 2004).

Okullarda ders programları oluşturulurken öğretmen talepleri ve mevcut şartlar göz önünde bulundurulur. Bu sebepten dolayı ders programı hazırlanırken pedagojik gereksinimler göz ardı edilmektedir. Beden eğitimi dersi haftalık ders programında kendisinden önceki ve sonraki derslerde öğrencilerin motivasyonlarını etkilediği yapılan çalışmalarda karşımıza çıkmaktadır. Bu motivasyon kaybının sebebi ders içeriğindeki fiziksel uygulamalardan çok öğrencilerin öz bakım ve dinlenmeleri için yeteri kadar zamanın

olmaması gösterilmektedir. Ayrıca beden eğitimi dersinden sonra kıyafet değiştirip sonraki derse yetişme telaşı öğrencilerin sonraki derse karşı motivasyonlarını olumsuz etkilediği söylenmektedir. Öğrencilerin yaşadığı bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak adına beden eğitimi dersinin haftalık ders programında son saatlere yerleştirilmesi gerekmektedir. Bu sayede öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının değişeceği ve katılımlarının artacağı düşünülebilir.

Bu çalışmanın amacı; Okullarda yapılan Beden eğitimi dersinin haftalık ders programındaki yapılma saatlerinin öğrencilerin Beden eğitimi dersine karşı tutumlarını nasıl etkilendiğini araştırmaktır.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Bireylerin fiziksel becerilerini belirli amaçlara göre eğitime fikri, insanlığın ilk varoluşuna kadar dayanmaktadır. Beden Eğitimi ve Sporun uygulanma amaçları zaman zaman farklılık gösterse de, eski çağlardan bugüne kadar insan yaşamının önemli bir unsuru olarak devam etmiştir (Aslan, 2008).

Beden Eğitimi; genel olarak, ders içerisinde hareket etmeyi öğrenme ve hareket ederek öğrenme; fiziksel hareketin planlı gelişimine uygun olarak hayata dönüştürülmesi olarak tanımlanmaktadır. Belli bir düzenle ve sistemli olarak yapılan fiziksel etkinlikleri içerisinde barındıran Beden Eğitimi, kas aktivitesi yoluyla olumlu fiziksel, zihinsel ve sosyal davranış kazanma sürecini ifade eder (Erkan, & Tamer, 2009). Diğer eğitim bölümlerinden farklı olarak Beden eğitimi, fiziksel aktivite yoluyla öğrenmeye dayanır. Başka bir deyişle, spor, insan kaslarının ve eklemlerinin fiziksel hareket sistemiyle eğitilmesidir (Tamer, & Pular, 2001).

Öğrenciler eğitim ortamında Beden eğitimi dersine ve öğretim müfredatındaki diğer derslere (Matematik, Türkçe, Sosyal Bilgiler vb.) karşıda olumlu ya da olumsuz tutum gösterebilirler. Beden Eğitimi dersine karşı olumlu tutuma sahip olan öğrenciler, Beden eğitimi dersinde yapılan etkinliklere istekli ve severek katılabilirler. Bu şekilde katılımda ders etkinliklerinin daha çok verimli geçmesi ve derse istenilen öğretim düzeyinde katılımını sağlayıp dersin belli başlı amaçlarına ulaşmasını kolaylaştırdığı gibi öğrencilerin ileriki zamanlarda çeşitli fiziksel etkinliklere gönüllü olarak katılımlarını sağlayabilir (Chung, & Phillips, 2002).

Beden Eğitimi dersinin haftalık ders programındaki uygulanma saati öğrencilerin tutumunu değiştirebilir mi? Çalışmamızın bu soruya cevap araması ve bulmayı düşündüğümüz cevap açısından önemlidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırmamız, İstanbul İli Pendik İlçesi Muhsin Yazıcıoğlu Ortaokulu ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırmada, İstanbul İli Pendik İlçesi Muhsin Yazıcıoğlu Ortaokulu'nda Beden eğitimi dersine giren, ortaokul (5.6.7.ve 8.Sınıf) öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.
3. Araştırma, 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı ile sınırlandırılmıştır.
4. Araştırmamız, öğrencilere uygulanan tutum ölçeği ile sınırlandırılmıştır.

Varsayımlar

- 1- Bu araştırma için kullanılan “Ortaokul Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” geçerli ve güvenilir bir ölçek olarak kabul edilmektedir.
- 2- Gözlemlenen örneklem grubunun, evreni temsil etme yetisine sahip olduğu kabul edilmiştir.
- 3-Ortaokul öğrencilerinin ankette cevapladıkları sorulara kimsenin etkisi altında kalmadan, öz iradeleri ile doğru cevap verdikleri varsayılmıştır.

Terim ve Tanımlar

Araştırmada içerisinde karşılaşılan bazı kavramlar aşağıda ifade edilen tanımlarıyla kullanılmıştır.

Eğitim: Kişinin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla, eğitimin ulaşmak istediği amaçlara uygun bir şekilde davranış değişimi meydana getirme sürecidir (Çöndü, 1999).

Beden Eğitimi: Beden eğitimi, bireyin fiziksel aktivite yoluyla davranışlarında yaparak yaşayarak, beden eğitimi amaçlarına uygun (bedensel, duygusal, sosyal ve zihinsel) farklılık meydana getirme aşamasıdır (Tamer, & Pulur, 2001).

Tutum: Bireylerin duyu organlarıyla göremediği; Kişi, obje ya da vakalara ilişkin duygu, fikir ve hareketlerini yansıtan eğilimdir (Aydın, 2007).

İKİNCİ BÖLÜM

Kurumsal Çerçeve

Eğitim

Eğitim en yaygın tanımıyla; bireyin yaşamı boyunca davranışında kalıcı bir değişiklik meydana getiren bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Bu süreçte bireyin davranışları değiştirilir, bu değişim eğitim yoluyla kazanılan bilgi, marifet, davranış ve değerler aracılığıyla gerçekleştirilir (Fidan, & Erden, 1993).

Demirel'e (2005) göre eğitim, bireyin kendi yaşamı ve bilinçli kültürlenmesi yoluyla arzu edilen davranış değişikliğini gerçekleştirme sürecidir.

Başka bir tanıma göre ise "Eğitim; yapılacak davranış kavrama, faydalanılacak bilgiye ulaşma, beceri haline getirme, alışkanlık kazandırma, bireyin yeteneklerini geliştirme, hedefler belirleme, kişiliğini oluşturma, kendi ilgi, alaka, meyil ve kabiliyetlerine nazaran bir meslek sahibi yapma, topluma ahenk sağlama ve yeni gelişimlere ayak uydurma olarak da tanımlanmaktadır" (Kemertaş, 1997).

Eğitimin Amacı ve Önemi

Eğitim başlangıcı ve ne zaman sona ereceği belli olmayan uzun bir süreçtir. Süreç, bir hedefe yönelmiş olan devamlı değişimlerin toplamıdır. Kişinin almış olduğu eğitimle devamlı olarak değişmesi, kifayetsiz durumdan daha ehil bir hal alması sağlanmaktadır. Bu değişimler, birbirini takip eden ve birbiri üstüne biriken, çoğalan, öğretme ve öğrenmeler doğrultusunda gerçekleşmektedir. Eğitimi devam ederken öğrencinin davranışlarının belirlenen hedef doğrultusunda değiştirilmesi amaçlanmaktadır. Davranış değişimi, bir kişinin başka bir şahsa, bir vakaya karşı tutumunun, reaksiyonunun, fikirlerinin, hareket ve hislerinin değişmesidir. Eğer bireyin davranışlarında değişim yoksa öğrenim gerçekleşmemiş demektir. Burada mühim olan davranışlardaki değişimlerin istenilen hedef yönünde gerçekleşmesidir. Davranışlardaki değişim tasarlanarak gerçekleştirilmektedir. Bireylerin evvelce kararlaştırılmış idealleri doğrultusunda belirlenen plan ve program çerçevesinde yetiştirilmeleri üstünde durulmaktadır. Eğitim sürecinde bireyin kendi tecrübeleri esastır. Eğitimde öğrencinin karakter değişikliği öğrencinin sadece kendi yaşantısındaki deneyimleri ile gerçekleşebilmektedir. Şöyle ki birey duyu organlarını, bilincini, eklemlerini ve kaslarını çalıştırarak davranışını uygulayarak ve hissederek öğrenmelidir (Tamer, & Pulur, 2001).

Eğitimin temel amacı; topluma, öğrenci yapısına, okul seviyelerine, derslerin içeriğine vb. bağlıdır. Eğitimin temel amacı öğrencinin zihinsel durumunu değiştirmektir.

Oğuzkan’a nazaran eğitim “yeni kuşakların, toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken lüzumlu malumat, kabiliyet ve iç görü kazanmalarına, benliklerini iyileştirmelerine yardım etme özelliğidir; bilinen mevzuda bir malumat yahut bilim alanında yetiştirme ve geliştirme, her kuşakta geçmişin malumat ve deneylerini tertipli bir biçimde alıntılama yahut kazandırma işidir (Ergün, 1996).

Tüm toplumlarda eğitimin amacı, kültürel birikimi yeni nesillere aktarmak, gençlerin davranışını, erişkinlerin hayat seçimi yönünde biçimlendirerek, gelecekteki sosyal rollerine dikte etmektir. En gelişmemiş kültürlerde örgün (formel) öğrenim, okul ve öğretmenlik şeklinde uzmanlaşmış müessese ve işlevler asla yoktur; çoğu zaman tüm sosyal muhit ve faaliyetler okul fonksiyonu görür, erişkinlerin tamamı eğitici konumundadır. Toplamlar karmaşık hale gelince, nesilden nesile aktarılacak malumat birikimi kimsenin yalnız başına taşıyamayacağı kadar artarak, kültür aktarımının daha seçici ve faal yollarını geliştirmek gerekir. Okullarda yahut okul özelliği taşıyan müesseselerde öğretmenliği meslek edinmiş kişilerce devam ettirilen örgün öğrenim bu ihtiyacı karşılar. Eğitimin örgütlenmesiyle beraber okul, evlatları muayyen bir süre için aile ortamından ayırır ve öğrenim, genç nesillerin toplumca kabul edilmiş bir etkinliği durumuna gelir (Tunca, 2014).

Aracı’ya (2000) göre eğitimin amacı; bireylerin ortaya çıkmamış gizli güçlerini, keşfedilmemiş yeteneklerini ortaya çıkararak bu yetenekleri geliştirip en üst düzeyde verim almaya yardım etmektir. Çağdaş eğitimin temel ilkelerinden biri de bireyi sadece yetenek veya gizli güçlerine göre değil fiziksel, duygusal, zihinsel ve toplumsal yönleriyle yetiştirmektir. Eğitimde ki bu amacın gerçekleşmesi zihinsel eğitimle beraber fiziksel eğitiminde önemini ortaya çıkarmaktadır. Bu da Eğitimde Beden Eğitiminin eğitimdeki önemi ve eğitimin vazgeçilmez bir parçası olmasını gerektirir. Fiziksel aktivite de hareket etmeyi öğrenme ve fiziksel aktivite ile öğrendiği hareketleriyle öğrenme hedefleyen Beden Eğitimi, eğitimin amaçlarına fiziksel aktivitede öğrenmiş olduğu hareketler aracılığıyla katkıda bulunmaktadır.

Yapılan bu tanımla eğitimin amacı vakit ve mekan yönünden geniş ve kompleks bir çerçeveyi yansıtmaktadır. Bu geniş ve kompleks çerçeve okulun genel programlarına da yansımaktadır. Eğitim programları okul kurumunun çocuklar, ergenler ve büyükler için sağlamış olduğu Milli Eğitimin ve Milli Eğitime bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumların hedeflerinin gerçekleşmesine yönelik tüm faaliyetleri kapsar. Eğitim programı, öğrencilere okulda ve okul haricinde planlanmış etkinlikler yöntemiyle sağlanan, öğrenme yaşantıları ve sistemi olarak tanımlanabilir. Eğitimde planlı ve programlı yapılan etkinliklerin önemi

büyüktür. Öğrencilere, öğrenme yaşantıları sağlamak tahsil programının en mühim boyutu olmak durumundadır (Kuru, 2000).

Beden Eğitimi dersi eğitimle bir bütün olduğu düşünüldüğünde, planlı eğitimin yapıldığı okulların bütün kademelerinde eğitim öğretim yılı içerisinde Beden eğitimi ve spor dersi müfredat içerisinde mutlaka yer almalıdır. Yalnız spora yatkın olan öğrencilerin değil tüm sınıf öğrencilerinin iştirak edeceği, hatta engelli bireylerin de katılabileceği programlar hazırlanmalıdır. Daha da önemlisi bu programların amacı elit sporcular yetiştirmek olmamalı, ana hedef çocukları yetenekleri olanaklarında yönlendirmek, diğer öğrencilerinde sağlıklı bir yaşam sürdürebilmeleri için tertipli ve düzenli bir egzersiz yapma alışkanlığı kazandırmak üzerine kurulan bir ders programı olmalıdır (Yağcı, 2012).

Beden Eğitimi

Donanımı yüksek olarak dünyaya gelen bir canlı olan insanoğlu, anne karnından başlayarak yaşamının sonlandığı ölüm anına kadar gecen zaman dilimi içerisinde sürekli hareket etme ihtiyacı duymaktadır. Vücudunun gereksinimi olan bu hareket ihtiyacını karşılayabilmek için belirli bir düzen ve kural çerçevesinde etkinliklerde bulunması gerekir. Bu hareket gereksinimini Beden eğitimi ile karşılaması mümkün olacaktır (Dönmez, 2018).

Bu kapsamda Beden Eğitimi bireyin fiziksel etkinliklere katılmak amacıyla yapmış olduğu hareket veya davranışlarda bilerek, isteyerek Beden eğitiminin amaçlarına uygun (bedensel, duyuşsal, zihinsel ve sosyal) bir değişim sürecine girmesidir (Bahadır,2011).

Beden Eğitimi, fiziksel hareketlerin uygulandığı ve fizyolojik (vücut geliştirme) gelişmenin sağlandığı etkinlikler değildir; bununla beraber sağlıklı yaşam ile gerekli bilgilerin verildiği, işbirliği ve kaynaşmanın etkili olduğu, grupça yapılan faaliyetlerde eğlenildiği, muhtelif becerilerin öğrenildiği ve kişinin fazlaca yönlü gelişiminin (sosyal, romantik ve zihinsel) amaçlandığı etkinliklerdir (Seaton, Clayton, Leibe, & Messersmith, 1965).

Beden Eğitimi programı çocuğun sadece serbest bırakılarak bireysel olarak hareket ettirmeyi amaçlayan bir programdan ziyade çocuğun, bir eğitici tarafından bir program çerçevesinde hareket etmenin basamakları öğretilerek yapılan bir programdır (İmamoğlu, 2011). Beden eğitimi genel eğitimin mühim bir bölümü olmakla beraber, okul hayatında çocukların oyun ve hareket özgürlüğünü garanti altına alan, fiziksel ve zihinsel eğitimini sağlayarak sportif aktivitelerden keyif almasını olası kılar. Derse katılan bireylerin, Beden eğitimi dersi esnasında becerilerini geliştirme ve dengesiz gelişimini düzeltme hakkına sahiptir. Beden eğitimi dersinde yapılan planlı etkinlikler, gelişime önemli bir biçimde destek sunar ve sağlıklı bir hayatı olası kılar (Özmen, 1999).

Çağımızda sürekli olarak değişen ve gelişen vakalar, ilerleyen teknoloji bireyler üstünde müspet ve negatif etkiler bırakmaya başlamıştır. Eğitimin buradaki işlevi toplum üstündeki bu etkiye karşı direnç koyabilecek vasıflı insan gücü yetiştirmektir. Vasıflı birey gücünde fiziksel, zihinsel, romantik ve toplumsal yönden sağlıklı olmayı gerektiren, bu da eğitim dönemi içinde vücut (beden) eğitiminin üzerine düşen görevini ortaya koymaktadır (Heper, 2012).

Bu tanımlar şunu gösteriyor ki bir insanın yaşamı boyunca, spor ile iç içe olduğu açıktır. İnsanlar farklı ortamlarda, okul programlarının yapılmasında ve planlanmasında, direkt veya dolaylı bir şekilde yer alır ve bu planlama ile ilgilenir. Bu nedenle diğer eğitimciler gibi beden eğitimcilerde hareketleri, değerleri, detayları ve topluluğun daha büyük bir çoğunluğunu ilgilendiren farklı kurumları dikkate almadan, kendi kuruluşlarına ilişkin programlarını uygulayamazlar. Eğer Beden Eğitimciler çoğunluğu ilgilendiren aktivitelerin bir kısmı ile bağlantı kurmak isterler ise toplumun geçmiş tarihini, siyasetini, değerlerini ve ekonomisini göz önünde bulundurmalarıdır (Aksoy, 1999).

Beden Eğitimi ve Sporun Faydaları

Beden eğitimi ve spor dersinin hedefi öğrencinin fizyolojik gelişimini sağlamaktır. Beden eğitimi dersinde yapılacak olan sportif etkinlikler ile öğrencinin hareket kapasitesini geliştirmesi ve hareket kapasitesinin geliştirilmesi, onun öğrenme kabiliyetini de arttırmaktadır. Buradan hareketle Beden eğitimi ve sporun öğrenci eğitiminde mühim bir role sahip olduğunu söylemek mümkündür. Amaçları bakımından benzerlik bulunan iki eğitimde, bir bakıma, birbirlerini tamamlayıcı vasıfları taşırlar (Yavaş, & İlhan, 1996).

Öğrenciler arasındaki etkileşimi arttırmak, birlikte hareket etmeyi sağlamak, birlikte hareket etmek için ortak çalışmayı kolaylaştırmak, birbiriyle yardımlaşmak, takım ruhunu oluşturmaktır. Bunun yanında kişileri içinde bulunduğu, hareket ettiği, hayatını sürdürdüğü topluma kazandırmak ve çevresiyle uzlaşma içinde barışçıl, dost hane ve çevreyi seven, koruyan birey olarak hayatlarını sürdürmesine katkıda bulunmak, Beden eğitimi ve sporun hedef ve yararları arasında sayılabilir. Eğitim, değişik araçları kullanarak amacı ve aracı birey olan karışık bir yapıdır. Fikir olarak kökenini felsefeden, doğrulanabilir doğruluk ve güvenilirliğini bilimden, düzenini kanunlardan ve örf ve adetlerden alan bir birey ortaya çıkarma sanatıdır. Bireylerin bilişsel, duygusal, toplumsal yapılarını bozmadan belirli hedefler için eğitilme düşüncesi, insanlığın kâinat üzerindeki varlığı kadar geçmişe dayanır. Canlılığın tek emaresi olan hareket etme, Beden eğitimi ve sporunda aracı ve amacıdır (Yamaner, 2001).

Kişilik yönünden faydası.

Sağlıklı ve sevinçli hayat sürmek, huzurlu ve mutlu olabilmek için beden haiz olması ihtiyaç duyulan özellikleri ve alışkanlıkları kazanır. Eğitilmiş kişi düşünme yetisine sahip kişidir. Bu Beden Eğitimi ve Spor yapmış şahıslarda da geçerlidir. Bilim, düşünceye sadece zihinsel bir vaka olarak değil, tüm bedeni kapsayan bir vaka olarak bakmaktadır. Ruhsal durumu ve zihinsel gelişimi de bununla beraber gelişir. Eğitici çocuğun gelişmesi esnasında çevresinden almış olduğu özellikleri itina göstererek incelemelidir. Onun sıhhatli olması, çalışmalara istek duyması ve çalışmalardan zevk alabilmesi, müspet bir öğrenim için lüzumludur. Bu ifadeyle kişilik; zekânın, karakterin ve beden yapısının bir tertibi olarak düşünülmelidir (Yavaş, & İlhan, 1996).

Bireysel yönden faydası.

- * Güzel ahlaklı bir birey ve iyi karaktere sahibi olmayı,
- * Sağlıklı yaşamak için Sağlığını korumayı, iç ve dış bütün temizlik alışkanlıklarını benimsemeyi,
- * Kendisine güvenmeyi ve sorumluluk aidağını kazanmayı,
- * Boş vakitlerini oyun oynayarak, yarışmalara katılarak ve bunun gibi çalışmalarla değerlendirmeyi, çevresine yararlı bir birey olmayı,
- * Doğadaki bütün varlıkları sevmeyi ve onları zararlardan korumayı,
- * Bütün çalışmalarında sadece kendi başarısı ile gururlanmadığı gibi, başkalarının başarısını da görmezden gelmemeyi, aksine başkasının başarısını övgü ile karşılamayı,
- * Yararlı etkinlikler sonucu gerekli bilgiyi, davranışı ve aktiviteyi yaparken beceriler esnasında huzurlu olarak hayatını devam ettirmeyi amaç edinir (Yavaş, & İlhan, 1996).

Toplumsal yönden Faydası.

- * Barışta ve savaşta gerekli olan vatandaşlık özelliklerini sağlamak,
- * Toplumsal sorumluluk bilincini geliştirmek,
- * Liderlik özellikleri geliştirmek,
- * Yasalara, kurallara, gelenek ve göreneklere saygıyı geliştirmek,
- * Oyun aracılığıyla sırasını bilme, hak ve hukuk kurallarını bilerek bireylerin kişiliğine saygılı olmak.

- * İşbirliği, birlik duygusu, takım birlikteliği ve kolektif davranışlar oluşturarak ailesine, okuluna ve çevresine uyum sağlayabilmek.
- * Kişiyi toplumun değerlerine ilişkin farkındalığını arttırmak (GSGM, 1988).

Zihinsel yönden Faydası.

Eğitim kapsamının tüm alanlarında olduğu gibi Beden eğitimi farkındalık ile birlikte bilgi ve anlayış sağlar. Bilginin elde edilmesi, bilginin anlaşılması ve farkındalık kazanma zihinsel gücün ana taşlarını oluşturur. Bu taşlar, yorumda bulunabilme, değerlendirme yapabilme, karar verme yeteneği, düşünme süreçlerinde kullanılır. Eğitim almış birey düşünebilen bir varlıktır. Günümüzde bilim, düşünmeye sadece zihinsel bir süreç olarak bakmaz, bütün bedenin birlikte hareket ettiği bir süreç olarak bakmaktadır. Beden Eğitimi faaliyetleri aracılığıyla öğrenci, sağlık ilkelerinin ve hareketlerin yaşamdaki önemini kavrayarak, İnsan hareketinin doğası gereği, büyüme, gelişme, temizlik, hastalıklardan kendini koruma, dengeli bir şekilde beslenme, sağlıklı yaşama alışkanlıkları vb. konularda bilgi elde eder. Bu reel çalışmalar sonucuna ilişkin bilgilerin birikimi ile fiziksel etkinlikler yeni bir mana kazanacak, bunun sonucunda her bireyin daha sıhhatli ve hayatta daha farklı amaçlarla bir yaşam devam ettirmesine yardımcı olacaktır (Aracı, 2000).

Psikolojik yönden faydası.

Duygularını ifade etmek için bedeni kullanmak Beden eğitimi ve hareket yoluyla mümkün olur. Bir spor ortamında hareket ve etkileşim, duyguları kontrol etmek veya duygularını serbest bırakmak için uygun fırsatlar sağlar. İradeyi güçlendirip zekâyı da geliştirir. Telafi edici bir mekanizma olarak, kompleksleri olan kişilerin tedavisine katkıda bulunur. Kişiliği aktif olarak geliştirir, savaş gücünü ve dayanıklılığını artırır. Size kendinizi ifade etme ve neler başarabileceğinizi kanıtlama fırsatı verir. Spor yapmanın bireylerin psikolojik gelişimi üzerindeki pozitif etkilerinin yanında, yapılan spor ve spor türünün bazı psikolojik özellikleri (motivasyon, bireysel mücadeleler, takım ruhu, konsantrasyon, motivasyon vb.) ve fiziksel gelişimi etkileyebilir. Bireyin çeşitli şekillerde duygusal durumuna farklı yönlerde etki edebilir (Salar, Hekim,& Tokgöz, 2012).

Fizyolojik yönden faydası.

Sporun bilinen en eski özelliği fizyolojik gelişimdir. Çok eski zamanlarda insanın hayatta kalmak için ilkel fiziksel aktivitesinin genellikle onu güçlü tutmayı amaçladığı bilinmektedir. Hareketsiz bir yaşam tarzına geçme ve boş zamanın meydana çıkmasından sonra, insanlar fiziksel aktivitenin fiziksel ve biyolojik faydalarını fark ettiler. Geçmişten

günümüze insanlar sporun yararları konusunda bilinçlenmiş ve spor faaliyetlerine yönelmiştir. Sporcularda meydana gelen fizyolojik değişikliklerden bazıları aşağıda sıralanmıştır.

- Kişinin daha enerjik ve hareketli bir vücut yapısına sahip olmasını sağlar.
- Vücudun fizyolojik ve psikolojik yorgunluğa karşı dayanma gücünü artırır.
- Şişmanlığı önler.
- Vücuttaki kılcal damar sayısını fazlalaştırır.
- Kalp krizi geçirme riskini asgari düzeye indirir.
- Kalp aracılığıyla vücutta bulunan tüm damarlara pompalanan kan miktarını arttırarak, kalbi besleyen koroner damarları genişletir (İnal, 2003)

Tutum

Tutum, sözcük olarak ilk defa Herbert Spencer tarafınca 1862 yılında kullanmaya başlanmıştır. Helbert Spencer, tutumu, bireyin zihinsel durumunu belirtmek için kullanmıştır. Herbert Spencer'den sonra 1888 yılında Lange, laboratuvar çalışmalarında tutumu bir kavram olarak düşünmüş ve bu şekilde araştırmıştır. Lange, tutum kavramı hakkında şuan kullanılan tanımlamalar arasında önemli farklılıklar elde etmesine rağmen bu tanımlara benzer tarifler yapmıştır. Daha sonraları tasarruf (tutum) terimi psikologlar ve sosyologlar tarafınca araştırılan ve tartışılan popüler bir mevzu haline gelmiştir. Hatta bu incelemelerin ve tartışmaların, toplumsal psikoloji bilim branşının doğmasına öncülük etmiş olduğu iddialar arasındadır (Allen, Guy, &Edgley, 1980).

Tasarruf (tutum) kişiye özgüdür ve kişinin bir objeye yönelik düşünce, duygu ve davranışlarında bir birliktelik, bir bütünlük, bir tutarlılık oluşturur. Bireyin tutumlarını göz ile görebilmek olası değildir. Tanımdaki “bir bireye tevcih edilen” ifadesi de tutumun bireysel bir yaşam içerisinde bulunduğunu ve bunun gözle görülemediğini vurgulamaktadır (Tavşancıl, 2002).

Tutumlar, açıkça gözlenemezler. Bunlar, sadece kişinin sergilediği davranışlardan anlaşılabilir. Tutumlar, sonradan oluştuğu için doğuştan getirilmemektedir; Öğrenme yoluyla kazanılmıştır; İnsanın duygu ve düşünceleriyle bağlantılıdır, örneğin: “demokratik tutumu” elinde bulunduran bir kimse, bunun ne olduğunu, neden gerekli olduğunu, iyi mi uygulanabileceğini bilir. Bu, tutumun “bilişsel” yönüdür. Bir konuya ilişkin bilginin ya da düşüncenin bireyde oluşturduğu hoşnutluk ve buna bağlılık tutumun “duygusal” yönüdür. Birey, bundan haz alır, ona yaklaşmak, onu uygulamak ister. Yeri geldiği zaman, bunu

yürütmekte tutumun “davranışsal” yönünü oluşturur. Tutumlar, sadece ferdin davranışlarına bakılarak anlaşılabilir (Binbaşıoğlu, 1995).

Tutumun Özellikleri

Yapılan tanımlardan yola çıkılarak tutumların özelliklerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

- Tutumlar kalıcıdır, belirli bir süre devam ederler. Başka bir deyişle insanlar yaşamın belli aşamalarında aynı fikirlere sahip olurlar.
- Tutumlar, birey ve nesne arasındaki birliktelikte bir düzen içerisinde olmasını sağlarlar. Öğrenme süreci içinde kademe kademe biçimlendiğinden, insanın çevresindekilerini de anlamasına yardımcı olurlar.
- İnsan ile madde arasındaki ilişkide, tutumların belirlediği bir yanlılık ortaya çıkar. Birey bir nesneye karşı bir tutum oluşturdudan sonra, ona yansız bakamaz.
- Bir maddeye karşı olumlu veya olumsuz tutum oluşması için ancak o maddenin diğer maddelerle karşılaştırılmasıyla mümkün olur.
- Kişisel tutumların yanı sıra sosyal tutumlar da vardır. Sosyal tutumlar, sosyal değerlere, gruplara ve nesnelere yönelik tutumlardır (Tolan, İsen, & Batmaz, 1985).
- Tutum bir tepki biçimi değil, daha çok tepki verme eğilimidir. Bir başka ifadeyle, tutumlar tepki verme eğilimidir.
- Tutumlar hem olumlu hem de olumsuz hareketlere yol açabilir (Tavsançıl, 2002).
- Tutumlar, “güç” ve “derece” bakımından farklılıklara sahip olabilirler.
- Tutumlar, karışık ya da sade olabilirler.
- Tutumlar, başka tutumlarla ilişki içerisinde bulunurlar.
- Tutumlar ve öğeler arasında da bir tutarlılık bulunur.
- Genellikle tutumların kendi aralarında da bir “tutarlılık” vardır (Kağıtçıbaşı, 1999).

Tanımlardan da anlaşıldığı üzere ferdin tutumları; tecrübeleri ve elde ettiği bilgilerin örgütlenmesi ile oluşmaktadır. Örgütlenme belli değerlendirme süreçlerine bağlı olduğuna göre, laf mevzusu, tecrübe ve bilgiler tarz değiştirdiğinde tasarruf da değişebilmektedir. Tutumlar bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak suretiyle üç maddesi vardır. Bu elemanlar içinde çoğu zaman iç tutarlılık olduğu varsayılmaktadır. Bir ferdin konuyla alakalı öğrendiği tutumların bilişsel ögesini, bu öğrendiği konuyla müspet bakıyorsa ve konuyla ilişik müspet

olması duyuşsal ögesini, tüm bu müspet bakışlarını sözel veya davranışsal olarak gösteriyorsa, davranışsal ögesini ifade etmektedir (İnceoglu, 1993).

Tutumu Oluşturan Öğeler

Tutumu oluşturan üç temel madde vardır:

- * Bilişsel Öğ,
- * Duygusal Öğ,
- * Davranışsal Öğ,

Kısaca tutum, sadece bir davranış eğilimi veya bir duygusal eğilim değil, üç temel (Bilişsel, duyuşsal, davranış) eğiliminin bütünleşmesidir (Kağıtçıbaşı, 2005).

Biliş, tüketici psikolojisi açısından tüketicilerin dış muhit uyaranları hakkındaki inançlarını ya da haiz oldukları detayları anlatım etmektedir (Solomon, Bamossy, Askgard, & Hogg, 2006; Boone, & Kurtz, 2011). Bir mevzu hakkındaki tasarruf oluşturabilmek için ilk önce o mevzunun varlığından haberdar olmak ve o konuya ait muhtelif yaşantı ve deneyimler kararı malumat edinmek gerekmektedir. Varlığı meçhul bir mevzuda tasarruf oluşturulamaz. Tutumlardaki bilişsel öğe, tasarruf objeleri ile alakalı gerçeklere dayanan bilgi ve inançlardan oluşmaktadır. Tutumların kalıcı bir şekilde devam etmesi için tasarruf nesneleri hakkındaki bilgilerin gerçeklere dayanması gerekmektedir. Bu realite ne kadar çok olursa tutumlarda bir o kadar kalıcı olur (Baysal, 1981).

Bir kişinin tutum objesine ilişkin sahip olduğu bilgileri ve bu bilgilere ait düşünceleri tutumun alt kollarından biri olan bilişsel ögesini oluşturur. Örneğin bir öğrenci Beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu düşünce içinde olursa, Beden eğitimi dersinin kendisi ve çevresi için sağlık başta olmak üzere yararlı bir ders olduğuna, insan hayatının sağlıklı yaşamasında önemli bir yeri olduğuna dair bilgiler ve düşünceler bu tutumun bilişsel ögesini oluşturabilir (Özyalvaç, 2010).

Duyuşsal öğe.

Bu öğe, kişinin davranışlarında tutumuna yönelik dışarıdan izlenilebilen ya da gözle görülebilen duygusal reaksiyonları ifade eder. Fiziksel reaksiyonların hepsi bu maddeyi oluşturur. Başka bir ifadeyle duygusal bileşen gerçekliği tartışabilen soyut bir kavramdan kaynaklanan duygusal bir durumdur (Gill, 1986). Bireyden bireye değişen hoşlanmama, sevgi vb. gibi duyguları içine alır örneğin; Beden Eğitimi dersi içerisinde en fazla futbol branşını

sevme ya da futbol müsabakasından önce vücudunu ısıtmayı yapmaktan hoşlanma veya ısınmadan nefret etme gibi duygusal olarak hissettiklerimizdir (Sarıdede, 2018).

Tutum teriminin kişiden kişiye değişebilen öznel bir yaklaşım olan ve doğru bilgilerle açıklanması olası olmayan beğenme - beğenmeme durumlarından meydana gelir (Baysal, & Tekarslan, 1996). Örneğin okulda herhangi bir derse karşı negatif tutumlar besleyen bir öğrencinin o dersleri dinlemekten zevk almaması, o ders saatinde sınıf ortamında bulunmaktan hoşnut olamaması negatif duyguları, bu derse karşı yararlı tutumlar besleyen öğrencinin ise bu derse katılmaktan hoşnut olması, bu derslerde iyi zaman geçirmesi ve spor yapmaktan da hoşlanması tasarruf teriminin romantik ögesini meydana getirir (Özlü, 2001).

Davranışsal öge.

Davranışsal öge, bireyin tutum objesine ait alışkanlık eğilimini içerir (Taylor, Peplav, & Sears, 2003; Aronson, Wilson, & Akert, 2005). İnecoğlu'na (2000) göre bu huy eğilimleri laflar veya öteki hareketlerden gözlemlenebilir. Ancak davranışsal unsur davranışın kendisi değil, huy eğilimidir. Davranışa yatkınlık kişinin alışkanlıkları, standartları ve laf mevzusu tasarruf nesnesi ile direkt ilişkili olmayan tutumlarının da tesiri altında olabilir.

İnsanların belli bir tutum geliştirdiği nesne ile alakalı bir şeyler yapması tutumların davranışsal yönünü oluşturur. Alakalı alışkanlık eğilimi laflar yahut öteki hareketlerden gözlenebilir. Bu davranışın ferdin alışkanlıkları, normları ve laf mevzusu tutum objesi ile direkt ilişkili olmayan tutumlarının da tesiri altındadır. Bu yüzden davranışsal bileşenden söz ederken ilk önce iki tür alışkanlık tutum mevzusunun hoşlanılan yahut hoşlanılmayan durumlarla olan ilişkisine, normatif alışkanlık ise doğru olan davranışın ne olduğu mevzusundaki inançlara dayalıdır (İnceoğlu, 2000).

Tutumun Oluşmasını Etkileyen Faktörler

Bireyin bilhassa ilk yaşlardaki yaşantıları.

Çocukların yaşları ilerledikçe ebeveynlerin çocukların tutumları üstündeki tesiri azalmakta ve bilhassa buluş çağı sürecinin başlamasıyla öteki toplumsal etkenlerin görevi giderek fazlalaşmaktadır. Bir kişinin tutumlarının çoğunluk kısmı, 12 ile 30 yaş zaman aralığında son şeklini almakta ve sonrasında fazlaca değişmektedir. Tutumların kristalleştiği bu süre, eleştiri devresi olarak adlandırılmaktadır (Tavsançıl, 2002).

Bireyin daha önce edinmiş olduğu önyargı, dogma, inanç ve değlerlerin tesiri.

Önyargı, hiçbir temele dayanmayan, noksan ve hatalı bilgiye dayanan düşüncelerdir. Önyargı negatif tutumdur.

Bireyin arasında bulunmuş olduğu öbek ve topluluk içerisindeki konumu.

Her kişi topluluk arasında belli bir konuma sahiptir. O konumdan beklenen tasarruf ve davranışlara göre kendi tasarruf ve davranışlarını düzenler. Bulunduğu grubun, başlarda kabul etmese bile zamanla, grubun tutumlarını önemseyebilir.

Bireyin “kişilik duygusu”nun tesiri.

Benlik, kişinin ne olduğunu, ne olmak istediğini ve çevresince iyi mi tanındığı ile alakalı bilinçlilik durumudur. Birey bu durumlara göre tutumlarında değişimler yapar.

Görülen öğrenimin tesiri.

Öğrenim esnasında kişi, birçok malumat ve becerilerle alışkanlıklar edinir. Bunlar, tutumun, bilişsel ve düşünsel öğelerini oluşturur. Kişi bunlarda değişim yaşadıkça, tutumlarda da değişim yaşayacaktır (Özyalvaç, 2010).

Beden Eğitimi ve Spora Karşı Tutum

Beden eğitimi dersine katılan öğrencilerin derse karşı hafızalarında gizli tuttıkları olumlu ya da olumsuz değerlendirmelerdir (Tavşancıl 2002). Eğitim sisteminde yetişen öğrenciler diğer derslere olduğu gibi Beden eğitimi dersine karşıda bir tutum geliştirirler. Öğrencilerin geliştirdikleri bu tutumlarını şekillenmesinde hem ekonomik hem de çevresel şartların etkisi oldukça kuvvetlidir. Öğrencilerin tutumlarının farklılaşmasında; kinestetik zekâ düzeyleri Beden eğitimi dersi uygulamalarındaki başarısı diğer derslerdeki başarı ortalaması, derslerin haftalık ders programındaki uygulanma saatlerinin yanı sıra Beden eğitimi öğretmenin de etkisi olduğu düşünülmektedir. Derse karşı tutumun yönü öğrencilerin ders etkinliklerine katılımını ve dersten sağlanan faydanın düzeyinde farklılık oluşturacağı muhtemeldir. Olumlu tutum sergileyen öğrenciler ders etkinliklerine daha bir istekli katılacak bu istekli katılım dersin daha verimli ve zevkli geçirmesini sağlayacağı açıktır. Ayrıca öğretmenin dersi uygulama ve motive etme becerisi dersin kazanımlarının daha kolay elde etmesine katkıda bulunacaktır (Silverman, & Scrabis, 2004).

Öğrencilerin derse ilgisiz yaklaşımları, yapılan etkinliklere istemeyerek ve keyif almayarak katılmaları, hem dersin verimsiz ve bir o kadarda sıkıcı geçmesine sebep olacak, dersin hedeflenen özel ve genel amaçlarına ulaşılmasında olumsuz etkileye yol açacaktır. Beden Eğitimi dersine karşı negatif tutum geliştirmiş öğrenciler, fiziksel aktivitelerden keyif alamadığı için ve bundan sonraki yaşantılarında fiziksel aktivitelere karşı olumsuz davranışlar içinde olabilirler (Hazar, 2019).

Beden Eğitimi dersinde bu görevlerin yerine getirebilmesi için üç temel unsurun; öğrenci, öğretmen ve ders programının belirli planlar ve programlar dahilinde ele alınması gerekmektedir. Bu üç unsur, Beden Eğitimi dersini yönlendiren, derse şekil veren en önemli yetkinlerdir. Beden Eğitimi dersinin daha kaliteli ve yaygın duruma getirilebilmesi, derse karşı öğrenci tutumunun arttırılması ve çocukların eksiksiz olarak gelişmesi, bu üç unsur arasındaki ilişkinin sağlıklı ve birbiriyle irtibatlı olarak hareket etmesine bağlıdır. Öğrencilerin derse karşı tutumları eğitimciler ve eğitim programı için önemli bir unsurdur. Diğer branşlarda olduğu gibi okuldaki ders saatinde öğrenciler Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlar da oluşturabilirler. Öğrencilerin Beden Eğitimi dersine karşı pozitif tutum beslemesi dersin daha verimli işlenmesini ve sevilmesini sağlayarak öğretmeni de derse karşı güdüleyebilir (Demirhan, & Altay, 2001).

Beden Eğitimi ve Spora Karşı Tutumu Etkileyen Faktörler

Beden eğitimi ve spor etkinlikleri ders saatlerinde bazen de ders dışı etkinlik olarak genel eğitimi tamamlamak için verildiği görülmektedir. Ders içi ve ders dışı yapılan bu etkinliklerde birey bir bütün olarak ele alınır. Genel olarak, bu hedeflere yönelik ilerleme düzeyi, haftalık egzersizlerin sayısı ve süresi, kullanılan alan ve yeterli nitelikli fiziksel eğitimcilerin varlığı ile doğrudan ilişkilidir (Özdemir, 2000).

Ortaokullarda beden eğitimi dersleri planlanırken öğrencilerin yaşı, hazır bulunuşluk düzeyi, derse karşı ilgi, vb. özelliklerin dikkate alınması oldukça önem farz etmektedir. Bundan dolayı Beden eğitimi dersleri, öğrencilerin yaşlarına ve fiziksel özelliklerine uygun, fiziksel aktivitelere ve sporlara katılabilecekleri şekilde planlanmaktadır. Ayrıca ortaokul Beden eğitimi ve spor derslerinin müfredatı, öğrencilerin gelişim gereksinimleri ve öncelikleri dikkate alınarak “işletme becerileri” ve “aktif ve sağlıklı yaşam” olmak üzere iki temel öğrenme ve gelişme alanı için hazırlanmıştır. Eğitim ayrıca “Beden Eğitimi ve Spor” etkinliklerinde öz-yönetim, sosyal ve düşünme becerilerini geliştirme durumlarından etkin bir biçimde yararlanmak için bu boyutlarla ilişkin kazanımlar da müfredatta yer almaktadır (MEB, 2013).

Beden Eğitimi öğretmenleri çocukların spora yönelik tutum ve duygularını etkilemede kilit bir konumda yer alırlar. Çocuklar, öğretmen ile olumlu bir ilişki sürdüren ve olumlu öğrenme bilgilerini, deneyimlerini onlara aktaran öğretmenin çeşitli özelliklerini gözlemleyerek onu model alırlar. Örneğin; düşünceli ve kendini öğrencilerinin yerine koyarak empati kuran, öğrenci ihtiyacını tespit etme konusunda düşünceli olan, sabırlı davranan ve mizah anlayışına sahip olmalıdır (Mulvihill, Rivers, & Aggleton, 2000). Öte yandan, çocuklar bazı Beden Eğitimi öğretmenlerinin daha az yetenekli öğrencilerle eğitsel olarak ilgilenmediğini ve daha nitelikli ve okul takımlarında oynayabileceklere odaklanmayı tercih ettiğini düşünmektedir. Özellikle kız öğrencilerin Beden Eğitimi öğretmenleri hakkında çok güçlü ve çoğu zaman olumsuz görüşler ifade ettiklerini, erkeklere daha fazla zaman ayırmaya ve ilgi göstermeye eğilimli olduklarını, öne sürmektedirler (Mulvihill, vd. 2000).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Materyal ve Yöntem

Bu bölümde; araştırmanın modeli, çalışma yapılan guruplar, araştırma sürecinde faydalanılan veri toplama yöntemleri ve araçları, toplanan bu verilerin sonucunda yapılan veri analizi gibi bilgiler yer almaktadır.

Araştırma Yöntemi ve Modeli

Bu araştırmada ‘alan araştırması’ yöntemi kullanıldı. Araştırmada model olarak ‘tarama’ modeli ve veri toplama işlemlerinde ise likert tipi ölçek kullanıldı. Likert tipi ölçeklerle yapılan tarama modellenli araştırmalar eğitim alanında çoğunlukla kullanılmaktadır (Karadağ, 2010). Aynı zamanda tarama modeline dayalı araştırmalar bazı değişkenler etrafında (öğrenim durumu, cinsiyet, sınıf düzeyi vb.) belirli bir konuya ait özelliklerin belirlenmesi amacıyla sosyal bilimlerde de kullanılmaktadır (Can, 2014).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Pendik ilçesinde ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinden oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise uygun örneklem alma yoluyla belirlenen Muhsin Yazıcıoğlu Ortaokulu 5.6.7.ve 8. sınıf öğrencilerinden oluşturmaktadır. Bu kapsamda 127, 5. Sınıf, 196, 6. Sınıf, 230, 7. Sınıf ve 192, 8. Sınıf olmak üzere 745 ortaokul öğrencisi araştırmaya katılımcı olarak dâhil edildi.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki farklı veri toplama aracı kullanıldı. Araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formunda öğrencilerin sahip oldukları demografik özellikleri belirlemeyi amaçlayan toplam 10 madde bulunmaktadır. Bu maddeler, “cinsiyet”, “sınıf düzeyi”, “Beden Eğitimi dersiniz hangi saatlerde yapılmaktadır?”, “Beden Eğitimi dersinin hangi saatlerde yapılmasını istersiniz?”, “Hangi sıklıkla spor yapıyorsunuz?”, “Annenizin Eğitim Durum nedir?”, “Babanızın Eğitim Durum nedir?”, “Anneniz ne sıklıkla spor yapıyor?”, “Babanız ne sıklıkla spor yapıyor?”, “Ailenizin gelir düzeyi nedir?” şeklinde sıralanmaktadır.

Araştırmada öğrencilerin Beden Eğitimi dersine yönelik tutumlarını belirlemek için ise Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanıldı. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği 11 olumsuz ve 24 olumlu olmak üzere toplam 35 sorudan oluşmaktadır. Ölçek tek boyutlu olup, tek faktörün açıkladığı varyans değeri %36,19 ve birinci öz değeri ise 12,67 bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik analizleri yapıldıktan sonra

Cronbach Alfa değerinin 0,94, güvenilirlik katsayısının ise 0,80 olduğu tespit edilmiştir. Ölçek 5’li likert türünde olup, dereceleme biçimi “Tamamen Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), Kesinlikle Katılmıyorum (1)” şeklinde yapılmaktadır. 11 maddesi olumsuz (madde 3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, 34, 35) ve 24 maddesi olumlu olmak üzere toplam 35 maddeden oluşan ölçekten alınacak en düşük puan 35, en yüksek puan ise 175’dir. (Güllü, & Güçlü, 2009).

Araştırma kapsamında kullanılan veri toplama araçlarının uygulanması için gerekli izinler Doç. Dr. Mehmet GÜLLÜ’ den ve bu anketlerin uygulandığı Muhsin Yazıcıoğlu Ortaokulu öğrencileri için İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alındı.

Araştırma Süreci

2021-2022 eğitim -öğretim yılında İstanbul ili Pendik ilçesi Muhsin Yazıcıoğlu Ortaokulu birinci ve ikinci dönem haftalık dersi programı eğitim-öğretim dönemi başında araştırma amacına uygun şekilde düzenlendi. Beden Eğitimi ve spor dersinin uygulanma saatleri sınıflara göre düzenlenirken birinci dönem 1. 2. saatlerde ders yapan sınıflara ikinci dönem 4.5 veya 6.7. saatlerde olacak şekilde haftalık ders programı planlandı.

Bu uygulamayla tüm katılımcıların Beden eğitimi ve spor dersinin uygulanma saatinden benzer düzeyde etkilenmesi sağlandı.

Uygulanan Haftalık Programlar

2021-2022 Eğitim Öğretim yılı birinci dönem beden eğitimi dersi haftalık ders programı

Ders	Saat	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
1.	08.50-09.30	5D-8B-6F	7E-6G-8E	6B-7F-5C	7A-7D	5A
2.	09.40-10.20	5D-8B-6F	7E-6G-8E	6B-7F-5C	7A-7D	5A
3.	10.30-11.10	-----	-----	-----	-----	-----
4.	11.20-12.00	8A	5B-8C	7B-7C	5G-6D	
5.	12.10-12.50	8A	5B-8C	7B-7C	5G-6D	
6.	13.30-14.10	7H-6E	5F-7G	5E-8F	8D-6A	
7.	14.20-15.00	7H-6E	5F-7G	5E-8F	8D-6A	

2021-2022 Eğitim Öğretim yılı ikinci dönem beden eğitimi dersi haftalık ders programı

Ders	Saat	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
1.	08.50-09.30	7H-6E	5F-7G	5E-8F	8D-6A	
2.	09.40-10.20	7H-6E	5F-7G	5E-8F	8D-6A	
3.	10.30-11.10	-----	-----	-----	-----	-----
4.	11.20-12.00	5D-8B	6G-8E	6B-7F-5C	7A-7D	5A
5.	12.10-12.50	5D-8B	6G-8E	6B-7F-5C	7A-7D	5A
6.	13.30-14.10	8A-7E	5B-8C	7B-7C	5G-6D	6F
7.	14.20-15.00	8A-7E	5B-8C	7B-7C	5G-6D	6F

Katılımcılara birinci ve ikinci dönemin son haftasında kişisel bilgi formu ve Beden eğitimi dersi tutum ölçeği uygulandı. Kişisel bilgi formu ve ölçek uygulaması yüz yüze araştırmacı gözetiminde yapıldı. Katılımcılar tarafından tam olarak anlaşılamayan ölçek soruları açıklandı.

Veri Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, öncelikle dijital ortama aktarıldı ve SPSS paket programı ile analizleri yapıldı. Çalışmada elde edilen veriler üzerinde verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini tespit etmek amacı ile Skewness ve Kurtosis değerleri incelendi. Verilerin normal bir dağılım gösterdiği tespit edildi. Katsayılarının -1 ile +1 arasında yer aldığı görüldüğünden verilerin normal dağıldığı kabul edilerek (Tabachnic, & Feidell, 2007). Parametrik analizler uygulandı. Cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini tespit edebilmek için ‘bağımsız örneklem T testi’ kullanıldı. Sınıf düzeyi, öğrencilerin hangi sıklıkla spor yapma durumları, Anne baba eğitim durumu, aile gelir düzeyi ve Beden eğitimi dersinin hangi saatlerde olmasını istersiniz? gibi değişkenlere göre anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla ‘tek yönlü varyans analizi’ kullanıldı. İstatistiksel sonuçlar yorumlanırken anlamlılık düzeyi $p < ,005$ olarak alındı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Bu bölümde yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1.Ölçeklere Ait Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

	<i>N</i>	<i>Skewness</i> (Çarpıklık)	<i>Kurtosis</i> (Basıklık)
Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği	745	-.085	-.771

Tablo 1'e göre Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeğinde çarpıklık -.085basıklık -.771, olduğu belirlenmiştir. Katsayılarının -1 ile +1 arasında yer aldığı görüldüğünden verilerin normal dağıldığı Kabul edilmiş parametric testlerin yapılmasına karar verilmiştir (Tabachnic, &Feidell, 2007).

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Erkek	397	53,3
	Kız	348	46,7
Sınıf Düzeyi	5. Sınıf	127	17,0
	6. Sınıf	196	26,3
	7. Sınıf	230	30,9
	8. Sınıf	192	25,8
Beden Eğitimi Dersiniz Hangi Saatlerde Yapılmaktadır. (1. Dönem)	1.2. Saat	408	54,8
	4.5. Saat	224	30,1
	6.7. Saat	113	15,2
Beden Eğitimi Dersiniz Hangi Saatlerde Yapılmaktadır. (2. Dönem)	1.2. Saat	282	37,9
	4.5. Saat	200	26,8
	6.7. Saat	263	35,3
Beden Eğitimi Dersinin Hangi Saatlerde Yapılmasını İstersiniz?	1.2. Saat	52	7,0
	2.3. Saat	39	5,2
	3.4. Saat	33	4,4
	4.5. Saat	74	9,9
	5.6. Saat	12	1,6
	6.7. Saat	535	71,8
Hangi Sıklıkla Spor Yapıyorsunuz?	Her gün	121	16,2
	Haftada 2-4 gün	178	23,9
	Haftada 1-2 gün	198	26,6
	Hiç yapmıyorum	248	33,3
Annenizin Eğitim Durum Nedir?	İlkokul	274	36,8
	Ortaokul	298	40,0
	Lise	127	17,0
	Üniversite ve üstü	46	6,2
Babanızın Eğitim Durum Nedir?	İlkokul	375	50,3
	Ortaokul	169	22,7
	Lise	143	19,2
	Üniversite ve üstü	58	7,8
Anneniz Hangi Sıklıkla Spor Yapıyor?	Her gün	293	39,3
	Haftada 2-4 gün	61	8,2
	Haftada 1-2 gün	126	16,9
	Hiç yapmıyor	265	35,6
Babanız Hangi Sıklıkla Spor Yapıyor?	Her gün	149	20,0
	Haftada 2-4 gün	200	26,8
	Haftada 1-2 gün	138	18,5
	Hiç yapmıyor	258	34,6

Katılımcıların Demografik Özellikleri	Gruplar	f	%
Ailenizin Gelir Düzeyi Nedir?	0-3000 TL	90	12,1
	3001-5000 TL	198	26,6
	5001-7000 TL	134	18,0
	7001 TL ve üz.	323	43,4
Toplam		745	100

Tablo 2 de Katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde katılımcıların 397'si (%53,3) erkek, 348 (%46,7) kadın olduğu belirlendi. Sınıf düzeyinde 127'si (%17,0) 5. Sınıfta, 196 (%26,3) 6. Sınıfta, 230 (%30,9) 7. Sınıfta ve 192 (%25,8) 8.sınıf öğrencisi olduğu görüldü. Beden eğitimi dersi birinci dönem hangi saatlerde yapıldığı incelendiğinde 408 (%54,8) 1.2. Saat, 224 (%30,1) 4.5. Saat, 113 (%15,2) 6.7. Saat, olduğu, ikinci dönem Beden eğitimi dersinin uygulanma saati incelendiğinde 282 (%37,9) 1.2. Saat, 200 (%26,8) 4.5.Saat, 263 (%6,7) 6.7. saatte yapıldığı belirlendi. Beden eğitimi dersinin hangi saatlerde yapılmasını istedikleri sorulduğunda 52 (%7,0) 1.2. Saat, 39 (%5,2) 2.3. Saat, 33 (%4,4) 3.4. Saat, 74 (%9,9) 4.5. Saat, 12 (%1,6) 5.6.Saat, 535 (71,8) 6.7. Saatte yapılmasını istediklerini belirtmişlerdir. Hangi aralıklarla spor yapıyorsunuz? Sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde, 121 (%16,2) her gün, 178 (% 23,9) haftada 2-4 gün, 198 (%26,6) Haftada 1-2 gün, 248 (%33,3) hiç yapmıyorum cevabını vermiştir. Annelerinin eğitim durumu ise 274 (%36,8) ilkokul, 298 (%40,0) ortaokul, 127 (%17,0) lise, 46 (%6,2) lisans mezunu. Babalarının eğitim durumu ise 375 (%50,3) ilkokul, 169 (%22,7) ortaokul, 143 (%19,2) lise, 58 (%7,8) lisans mezunudur.

Annelerinin hangi sıklıkla spor yaptıkları incelendiğinde, 293 (%39,3) her gün, 61 (%8,2) haftada 2-4 gün, 126 (%16,9) Haftada 1-2 gün, 265 (%35,6) hiç yapmıyor, babalarının hangi sıklıkla spor yaptıkları incelendiğinde, 149 (%20,0) her gün, 200 (%26,8) haftada 2-4 gün, 138 (%18,5) Haftada 1-2 gün, 258 (%34,6) hiç yapmıyor cevabını vermiştir. Ailelerinin gelir durumu ise 90 (%12,1) 0-3000 TL, 198 (%26,6) 3001-5000 TL, 134 (%18,0) 5001-7000 TL, 323 (%43,4) 7001 TL ve üzeri gelire sahip olduğu cevapları verilmiştir.

Tablo 3. *Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeğinin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri*

Boyut	N	$\bar{X}$	Ss
Tutum Ölçeği 1.Dönem	745	114,91	36,857
Tutum Ölçeği 2. Dönem	745	126,10	26,344

Tablo 3'te Beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin aritmetik ortalama, standart sapma değerleri incelendiğinde, örneklem grubunu oluşturan katılımcıların 1.Dönem Beden eğitimi dersi tutum ölçeği puanların ($\bar{X}$ =114,91, ss=36,857) olduğu, 2. Dönem Beden eğitimi dersi tutum ölçeği puanların ($\bar{X}$ =126,10, ss=26,344) olduğu belirlendi.

Tablo 4. *Cinsiyete Göre Birinci ve İkinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği T testi Sonuçları*

Puan	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	Sh	T testi		
						t	sd	p
1.Dönem Tutum Ölçeği	Erkek	397	113,97	37,244	1,869	1,353	743	,176
	Kız	348	110,31	36,366	1,949			
2.Dönem Tutum Ölçeği	Erkek	397	125,39	25,977	1,304	-,786	743	,432
	Kız	348	126,91	26,771	1,435			

Tablo 4'te 1.ve 2.dönem beden eğitimi ve spor dersinin uygulanma saatine göre öğrencilerin cinsiyetlerinin Beden eğitimi dersi tutum ölçeği sonuçları incelendiğinde 1. ve 2. dönem Beden eğitimi ve spor dersinin uygulanma saatine göre sınıflardaki cinsiyetlerine ait T testi puanlarında anlamlı farklılıklar bulunamadı. Bu durum cinsiyete göre tutum puanının değişmediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 5. *Sınıf Düzeylerine Göre Birinci ve İkinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Sonuçları*

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sd	F	P	Anlamlı Fark
1.Dönem Tutum Ölçeği	5. Sınıf(a)	127	114,15	37,335	3			
	6. Sınıf(b)	196	117,44	38,958	741			c-a
	7. Sınıf(c)	230	104,71	35,309	744	4,993	,002	c-b
	8. Sınıf(d)	192	114,76	34,970				c-d
	Toplam	745	112,26	36,857				
2.Dönem Tutum Ölçeği	5. Sınıf(a)	127	130,24	28,312	3			
	6. Sınıf(b)	196	132,10	27,867	741			c-a
	7. Sınıf(c)	230	121,68	22,514	744	7,967	,000	c-b
	8. Sınıf(d)	192	122,55	26,258				d-a
	Toplam	745	126,10	26,344				d-b

a: 5. sınıf; b: 6.sınıf; c: 7.sınıf; d: 8.sınıf

Tablo 5’te sınıf düzeylerine göre birinci ve ikinci dönem beden eğitimi dersi tutum ölçeği Anova sonuçları incelendiğinde 1. ve 2. Dönem Beden Eğitimi ve spor dersinin uygulanma saatine göre tutum ölçeği oranlarında anlamlı ($F=3,902$; $p<.005$) farklılıklar olduğu görüldü. 1. dönem Tutum ölçeği oranlarında 7. Sınıfta Beden eğitimi ve Spor dersi görenlerin tutum oranlarının 5.6. ve 8. sınıfta Beden Eğitimi ve Spor dersi gören katılımcılara göre daha düşük olduğu belirlendi.2. Dönem Tutum ölçeği oranlarında 7. ve 8.sınıfta Beden Eğitimi ve Spor dersi gören katılımcıların tutum oranlarının 5. ve 6. Beden eğitimi ve spor dersi gören katılımcılara göre daha düşük olduğu görüldü.

Tablo 6. Öğrencilerin Spor Yapma Sıklığına Göre Birinci ve İkinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sd	F	P	Anlamlı Fark
1.Dönem Tutum Ölçeği	Her gün(a)	121	110,80	36,548	3			
	Haftada 2-4 gün(b)	178	113,51	37,303	741			
	Haftada 1-2 gün(c)	198	116,27	36,570	744	1,620	,183	
	Hiç yapmıyorum(d)	248	108,86	36,775				
	Toplam	745	112,26	36,857				
2.Dönem Tutum Ölçeği	Her gün(a)	121	126,93	27,714	3			
	Haftada 2-4 gün(b)	178	125,04	26,219	741			
	Haftada 1-2 gün(c)	198	128,23	26,722	744	,778	,506	
	Hiç yapmıyorum(d)	248	124,76	25,468				
	Toplam	745	126,10	26,344				

a: Her gün; b: Haftada 2-4 gün; c: Haftada 1-2 gün; d: Hiç yapmıyorum

Tablo 6 da öğrencilerin spor yapma sıklığına göre birinci ve ikinci dönem beden eğitimi dersi tutum ölçeği sonuçları incelendiğinde öğrencilerin spor yapma etkinliğine ait tutum ölçeği puanlarında anlamlı farklılıklar bulunamadı. Bu durum spor yapma etkinliği tutum puanlarını değiştirmedeği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 7. *Annenin Eğitim Durumuna Göre Birinci ve İkinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Testi Sonuçları*

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sd	F	P	Anlamlı Fark
1. Dönem Tutum Ölçeği	İlkokul(a)	274	109,31	36,590	3			
	Ortaokul(b)	298	109,47	37,839	741			c-a
	Lise(c)	127	119,56	34,339	744	5,595	,001	c-b
	Üniversite ve üstü(d)	46	127,67	32,998				d-a
	Toplam	745	112,26	36,857				d-b
2. Dönem Tutum Ölçeği	İlkokul(a)	274	124,79	26,084	3			
	Ortaokul(b)	298	126,76	26,468	741			
	Lise(c)	127	129,49	25,609	744	1,731	,159	
	Üniversite ve üstü(d)	46	120,33	28,402				
	Toplam	745	126,10	26,344				

a: İlkokul; b: Ortaokul; c: Lise; d: Üniversite ve üstü

Tablo 7 de annenin eğitim durumuna göre birinci ve ikinci dönem beden eğitimi dersi tutum ölçeği Anova testi sonuçları incelendiğinde anne eğitim durumuna göre 1. Dönem tutumlarda anlamlı ($F=5,595$; $p<.005$). farklılık olduğu belirlendi. 2. Dönem ise anlamlı farklılık bulunmadı. 1. Dönem tutumlarda Anneleri lise ve üniversite mezunu olanların oranları ilkokul ve ortaokul mezunlarına göre daha yüksek olduğu görüldü.

Tablo 8. *Babanın Eğitim Durumuna Göre Birinci ve İkinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Testi Sonuçları*

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sd	F	P	Anlamlı Fark
1.Dönem Tutum Ölçeği	İlkokul(a)	375	106,07	36,380	3			
	Ortaokul(b)	169	118,16	37,346	741			b-a
	Lise(c)	143	117,30	35,446	744	7,599	,000	c-a
	Üniversite ve üstü(d)	58	122,66	35,739				d-a
	Toplam	745	112,26	36,857				
2.Dönem Tutum Ölçeği	İlkokul(a)	375	124,89	25,097	3			
	Ortaokul(b)	169	124,56	28,172	741			
	Lise(c)	143	131,24	25,287	744	2,286	,077	
	Üniversite ve üstü(d)	58	125,83	30,176				
	Toplam	745	126,10	26,344				

a: İlkokul; b: Ortaokul; c: Lise; d: Üniversite ve üstü

Tablo 8 de babanın eğitim durumuna göre birinci ve ikinci dönem beden eğitimi dersi tutum ölçeği Anova testi sonuçları incelendiğinde 1. Dönem tutumlarda anlamlı ($F=7,599$; $p<.005$). farklılık olduğu görüldü. Babaları ortaokul, lise ve üniversite mezunu olanların oranları ilkokul mezunu olan velilere göre daha yüksek olduğu görüldü. 2. Dönem ise anlamlı bir farklılık bulunamadı.

Tablo 9. *Aile Gelir Durumuna Göre Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Testi Sonuçları*

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sd	F	P	Anlamlı Fark
Tutum Ölçeği	0-3000 TL(a)	90	121,81	33,193	3			
	3001-5000 TL(b)	198	115,89	35,086	741			
	5001-7000 TL(c)	134	110,79	38,774	744			
	7001 TL ve üz.(d)	323	107,98	37,513		4,237	,002	a-d
	Toplam	745	112,26	36,857				

a: 0-3000 TL; b:3001-5000 TL; c: 5001-7000 TL; d: 7001 TL ve üzeri

Tablo 9 da aile gelir durumuna göre birinci dönem beden eğitimi dersi tutum ölçeği Anova testi sonuçları incelendiğinde katılımcıların aile gelir durumu tutumlarında anlamlı ($F=4,237$; $p<.005$). farklılık olduğu görüldü. Gelirleri 3000 TL altı olanlar ile 7001 TL üzeri olanlar arasında anlamlı farklılık olduğu geliri 3000 TL olanların daha yüksek düzeyde tutum oranına sahip olduğu görüldü.

Tablo 10. *Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanma Saatine Göre Birinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Testi Sonuçları*

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sd	F	P	Anlamlı Fark
1.Dönem Tutum Ölçeği	1.2. Saat(a)	408	102,78	37,666	2	38,757	,000	b-a c-a
	4.5. Saat(b)	224	119,05	32,057	742			
	6.7. Saat(c)	113	133,00	31,127	744			
	Toplam	745	112,26	36,857				

a: 1.2. saat; b: 4.5. saat; c: 6.7. saat

Tablo 10’da Beden eğitimi ve spor dersinin uygulanma saatine göre birinci dönem beden eğitimi dersi tutum ölçeği Anova testi sonuçları incelendiğinde Beden eğitimi dersi tutum ölçeği puanlarında anlamlı ($F=38,757$; $p<.005$) farklılıklar olduğu görüldü. Haftalık ders programında Beden eğitimi ve spor dersinin 1.2. saat 4.5.6. ve 7. Saatlerde uygulanmasının anlamlı farklılık oluşturduğu tespit edildi. 1.2.saatlerde Beden eğitimi dersi alan katılımcıların Beden eğitimi dersine ilişkin tutum ortalamalarının 4.5.ve 6.7. saatlerde Beden Eğitimi ve spor dersi alan katılımcılara göre daha düşük olduğu görüldü.

Tablo 11. *Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanma Saatine Göre İkinci Dönem Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Anova Testi Sonuçları*

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sd	F	P	Anlamlı Fark
2.Dönem Tutum Ölçeği	1.2. Saat(a)	282	122,78	25,195	2	3,902	,021	b-a c-a
	4.5. Saat(b)	200	127,10	24,635	742			
	6.7. Saat(c)	263	128,91	28,433	744			
	Toplam	745	126,10	26,344				

a: 1.2. saat; b: 4.5. saat; c: 6.7. saat

Tablo 11 de Beden eğitimi ve spor dersinin uygulanma saatine göre ikinci dönem Beden eğitimi dersi tutum ölçeği Anova testi sonuçları incelendiğinde Beden eğitimi dersi tutum ölçeği puanlarında anlamlı ($F=3,902$; $p<.005$). Farklılık olduğu görüldü. Haftalık ders programında Beden eğitimi ve spor dersinin 1.2. saat ve 4.5.6. ve 7. Saatlerde uygulanmasının anlamlı farklılık oluşturduğu tespit edildi. 1.2.saatlerde Beden eğitimi dersi alan katılımcıların Beden eğitimi dersine ait tutum ortalamalarının daha düşük seviye olduğu 4.5.6. ve 7. Saatlerde Beden eğitimi dersi alanların ortalamalarının daha yüksek seviye de olduğu görüldü.

Tablo 12. *Beden Eğitimi Dersinin Hangi Saatlerde Olmasını İstersiniz? Birinci dönem Anova Testi Sonuçları*

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sd	F	P	Anlamlı Fark
1.Dönem Tutum Ölçeği	1.2. Saat(a)	52	118,17	34,528	5			
	2.3. Saat(b)	39	126,13	31,054	739			
	3.4. Saat(c)	33	110,48	40,572	744			
	4.5. Saat(d)	74	100,89	37,230		2,845	,015	b-d
	5.6.Saat(e)	12	115,17	32,641				
	6.7. Saat(f)	535	112,29	36,938				
	Toplam	745	112,26	36,857				

a: 1.2. saat; b: 2.3. saat; c: 3.4. saat; d: 4.5. saat; e: 5.6. saat; f: 6.7. saat

Tablo 12 de görüldüğü üzere beden eğitimi dersinin hangi saatlerde yapılmasını istersiniz? sorusuna verilen cevaplar ile 1. dönem Beden eğitimi dersi tutumları arasında ($F=2,845$; $p<.005$). anlamlı bir farklılık olduğu görüldü. 2. ve 3. saatlerinde yapılmasını isteyenlerin 4. ve 5. saatler arasında isteyenlere kıyasla daha yüksek olaranda beden eğitimi tutumuna sahip oldukları görülmektedir. Diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 13. *Beden Eğitimi Dersinin Hangi Saatlerde Olmasını İstersiniz? İkinci dönem Anova Testi Sonuçları*

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sd	F	P	Anlamlı Fark
2.Dönem Tutum Ölçeği	1.2. Saat(a)	52	127,08	26,390	5			
	2.3. Saat(b)	39	128,72	28,365	739			
	3.4. Saat(c)	33	129,61	33,324	744			
	4.5. Saat(d)	74	122,68	28,455		,940	,0454	
	5.6.Saat(e)	12	137,75	20,907				
	6.7. Saat(f)	535	125,81	25,511				
	Toplam	745	126,10	26,344				

a: 1.2. saat; b: 2.3. saat; c: 3.4. saat; d: 4.5. saat; e: 5.6. saat; f: 6.7. saat

Tablo 13 de görüldüğü üzere Beden eğitimi dersinin hangi saatlerde yapılmasını istersiniz? sorusuna verilen cevaplar ile 2. Dönem beden eğitimi dersi tutumları arasında anlamlı farklılıklar olmadığı belirlendi.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın bu bölümünde katılımcılardan elde edilen bulgular; cinsiyet, sınıf düzeyi, hangi sıklıkla spor yaptığı, anne baba eğitim düzeyi, aile gelir düzeyi ve beden eğitimi dersinin hangi saatlerde yapılmasını istedikleri değişkenlerine göre incelendi. Yaptığımız araştırma sonuçlarına göre hem çalışmamızı destekler nitelikte çalışmalar bulunmakta hem de çalışmamızı desteklemeyen sonuçları gösteren çalışmalar da bulunmaktadır.

Beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin aritmetik ortalama, standart sapma değerlerinin ilk dönem Beden Eğitimi dersine ilişkin tutumların kararsızlık düzeyinde olduğu ikinci dönem ortalamasının ise katılıyorum düzeyine yükseldiği belirlenmiştir. Bu durum ikinci dönem yapılan ders saati değişikliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. İkinci dönem ders programında değişiklik yapılarak ilk dönem ilk saatlerde yapılan dersler ikinci dönem 4.5.6. ve 7. saatlerdeki derslere alınmıştır. Bu değişim ikinci dönem Beden Eğitimi ile ilgili olumlu tutumun gelişmesine katkı sağlamıştır. Litaratürde yapılan çok sayıda araştırmada yetenek ve beceri gerektiren bu dersin öğrenciler arasında oldukça sevildiğini göstermektedir.(Özbakır, 2006; Erhan, & Tamer, 2009; MacPhail, 2011; Namlı, Temel & Güllü, 2017). Bu araştırma sonucunda da öğrencilerinin tutum puanlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Cinsiyete göre Beden eğitimi dersi tutum ölçeği puanlarında anlamlı farklılığın ortaya çıkmadığı görüldü. Elde edilen bu sonuçlardan Beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumun cinsiyete göre değişmediği anlaşılmaktadır. Konuyla ilgili alan yazındaki çalışmalar incelendiğinde aynı ve farklı sonuçlara rastlamak mümkündür. Kumartaşlı (2010). ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının ve yaşam doyumu düzeylerinin incelendiği çalışmada cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Beden Eğitimi dersine özgü tutum ve görüşlerin incelendiği çalışmalarda (Tekin, Demir ve Taşgın, 2005; Hünük, 2006; Taşgın ve Tekin, 2009). Yaptıkları çalışmalarda erkek katılımcıların bayan katılımcılara göre daha olumlu tutum sergilediklerini ifade etmişlerdir.

Yapılan başka bir çalışmada Kaya (2020) cinsiyete göre anlamlı farklılıklar ortaya çıktığını ve bu ortaya çıkan farklılığın erkek öğrenciler lehine olduğunu belirtmişlerdir. Çolak (2020) de yapmış olduğu çalışmada ikinci kademe öğrencilerinin görüşleri sonucunda cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın sonuca yansımada olduğunu belirtmiştir.

Çelik ve Pulur'un (2011) de lise çağındaki öğrencilerin Beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarını araştırdığı çalışmasında erkek, bayan değişkenine göre incelendiğinde erkek katılımcıların Beden eğitimi ve spora yönelik tutum oranları bayan katılımcılara göre Beden Eğitimi ve spora yönelik tutum oranlarından anlamlı şekilde daha yüksek seviyede bir oran bulmuştur. Taşgın ve Tekin'in (2009) da yaptıkları çalışmalar sonunda erkek öğrencilerin Beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum oranları kız öğrencilerin Beden Eğitimi ve spor dersine karşı tutum oranlarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Tanrıverdi'nin (2016) da ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine yönelik yaptığı anket çalışması verilerine göre erkek öğrencilerin Beden Eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanlarının bayan öğrencilerin Beden Eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür.

Bu çalışmalardan farklı olarak Aydoğan, Bardakçı, Arslan, Civelek ve İşyar, (2016). da birinci kademe 4. ve 5. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı farklı bir çalışma sonucuna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilerine nazaran tutum oranlarında anlamlı şekilde daha yüksek seviyelerde olduğunu belirlemiştir. Yapılan çalışmaların sonuçları ile bu çalışmanın sonuçları arasında farklılık göze çarpmaktadır. Bunun sebebi okulun bulunduğu yerleşim bölgesinin yapısal özelliğinden dolayı Beden eğitimi ve spor dersinin yapıldığı alanın yeterince büyük olmaması ve bu alanda çok sayıda sınıfın aynı anda ders işlemesi olduğu düşünülebilir.

Sınıfların düzeyine göre Beden eğitimi dersine karşı katılımcıların tutumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görüldü. 1. Dönem Tutum ölçeği puanlarında 7. Sınıfta Beden Eğitimi dersine katılan öğrencilerin tutum puanlarının 5.6. ve 8. Sınıflarda Beden Eğitimi dersine katılan öğrencilere göre daha düşük olduğu görüldü. 2. dönem tutum ölçeği puanlarında ise 7. ve 8. sınıfta Beden Eğitimi dersine katılan katılımcıların tutum puanlarının diğer 5. ve 6. sınıfta Beden Eğitimi dersine katılan katılımcılara göre daha düşük olduğu görüldü.

Araştırmalarda bu sonuca benzer şekilde ara sınıflarda okuyan öğrencilerin ortalamalarının daha yüksek olduğu birçok araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır (Demirhan ve Altay, 2001; Tekin, Taşgın ve Yıldız, 2007).

Sivrikaya ve Kılçık'ın (2017) de ortaokul öğrencileri arasında yaptıkları araştırmalarda 7. Sınıfta eğitim gören öğrencilerin Beden Eğitimi ve spor dersine yönelik tutum oranlarının 6.sınıfta eğitim gören öğrencilerin Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum oranlarından anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kaya (2020) de yaptığı çalışmada ise derse karşı tutumun yaş değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar oluşturduğu ve bu oluşan farklılık

yaşlarının 10 yaş 15 yaş aralığında olduğunu, sınıfların düzeyi arasındaki değişkenin anlamlı farklılığı 5. ve 8. Sınıfta okuyan öğrencilerin lehine olduğunu tespit etmiştir.

Çolak'ın (2020) de yaptığı araştırmaya göre ise sınıf düzeyi bakımından anlamlı bir farklılığın oluşmadığını ifade etmiştir. Ortaöğretim düzeyinde yapılan çalışmalarda ise Özyalvaç'ın (2010) da Konya Anadolu Lisesi'nde eğitimini sürdüren 9. 10. ve 11. Sınıflarda eğitim gören öğrenciler arasında yaptığı çalışmada 9. ve 10. sınıflardaki öğrencilerin Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum oranlarının 11. Sınıf öğrencilerinin Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum oranlarından anlamlı şekilde daha yüksek seviyede olduğunu ifade etmiştir. Alan yazında farklı sonuçlar bulan araştırmalar incelendiğinde Karaman'ın (2019) da Erzurum vilayetinde ortaokul öğrencileri üzerine yaptığı farklı bir araştırma sonucunda ise sınıf düzeyi bakımından Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucunu elde etmiştir.

Büyükdemir, Soyer ve Türkoğlu (2018) de farklı ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrenciler arasında yaptığı araştırma sonucunda Endüstri Meslek Lisesi öğrencilerinin, Fen Lisesi, Ticaret Meslek Lisesi ve Anadolu Lisesinde eğitimini sürdüren öğrencilere göre Beden Eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları anlamlı şekilde daha yüksek bir oranda bulunduğunu ifade etmiştir.

Yıldız, Arı ve Yılmaz (2017) de yaptıkları farklı bir çalışmada da farklı bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları arasında fark tespit edilmiştir. Dağdemir'e (2018) göre ise farklı tür lisede eğitimini devam ettiren öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde eğitimini devam ettiren öğrencilerin Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum oranlarının Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Anadolu Lisesi, Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Çok Programlı Anadolu Lisesi ve Kız Meslek Teknik Anadolu Lisesi'nde eğitimini devam ettiren öğrencilerin tutum oranlarından anlamlı şekilde daha yüksek oranda farklılık olduğunu ortaya çıkartmıştır.

Öğrencilerin spor yapma sıklığına ait Beden eğitimi dersi tutum ölçeği sonuçları katılımcıların spor yapma sıklığına göre tutum ölçeği puanlarında anlamlı farklılıklar bulunamadı. Elde edilen bu sonuçlardan Beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumun spor yapma sıklığına göre değişmediği anlaşılmaktadır.

Konuyla ilgili alan yazındaki çalışmalar incelendiğinde farklı sonuçlara rastlamak mümkündür. Esentaş ve Işıkgöz'ün (2018) de yapmış oldukları çalışmada, okulu herhangi bir branşta temsil eden öğrencilerin Beden eğitimi ve spor dersine yönelik değer düzeylerini anlamlı olarak etkilediği ifade etmektedirler. Çolak (2020) tarafından yapılan çalışmada

ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin anket çalışmasına vermiş olduğu yanıtlar göz önünde bulundurarak aktif olarak spor ile ilgilenenlerin, spor yapmasından dolayı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiğini belirlemiştir. Yapılan çalışmaların sonuçları ile bu çalışmanın sonuçları arasında farklılık göze çarpmaktadır. Bunun sebebi katılımcıların içinde bulunmuş olduğu çevresel ve fiziksel şartların kısıtlı olması, yaşadıkları bölgede spor yapma imkânlarının yetersiz olması ve ekonomik nedenlerden dolayı olduğu düşünülebilir.

Ebeveynlerin eğitim durumuna ait tutum ölçeği sonuçları incelendiğinde Annelerin eğitim durumuna göre Beden Eğitimi dersine karşı olan tutumların anlamlı bir farklılık olduğu belirlendi. Anneleri lise mezunu ve lisans mezunu olanların oranları ilkokul mezunu ve ortaokul mezunu olanlara göre daha yüksek olduğu belirlendi. Babaların eğitim durumuna göre Beden Eğitimi dersine karşı olan tutumlarında anlamlı bir farklılık olduğu belirlendi. Babaları ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite mezunu olanların oranları ilkokul mezunlarına göre daha yüksek olduğu sonucuna varıldı. İlkokul mezunu olanların tutum puanları en düşük olan eğitim düzeyi olarak belirlendi.

Yapılan araştırmalarda çalışmamıza benzer ve farklı sonuçlara rastlanmıştır. Holoğlu (2006) da ilköğretim kız öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyleri ile beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu bulmuştur. Coşkun ve Yıldırım'ın (2009) da yapmış oldukları çalışmada, ebeveynlerin eğitim seviyesi durumuna bakılarak öğrencilerin Beden eğitimi ve spor dersine yönelik değer düzeylerinde anlamlı farklılıklar olmadığını sonucuna varmışlardır. Çolak'ın (2020) de yapmış olduğu çalışma sonucunda anne ve baba eğitim durumu, aile yapısı, gelir durumu, anne ve babanın düzenli olarak sporla uğraşması, açısından anlamlı bir farklılık oluşturmadığını ifade etmiştir. Yapılan çalışmaların sonuçları ile bu çalışmanın sonuçları arasında farklılık göze çarpmaktadır. Bunun sebebi özellikle son sınıf öğrencilerinin LGS sınavına hazırlık aşamasında olması aileleri daha çok sınav kaygısına düşürmesinden kaynaklanabileceği düşünülebilir.

Katılımcıların aile gelir durumuna göre tutumlarında anlamlı bir farklılık olduğu belirlendi. Gelirleri 3000 TL altı olanlar ile geliri 7001 TL'nin üzerinde olanlar arasında anlamlı farklılık olduğu, geliri 3000 TL olanların daha yüksek düzeyde tutum oranına sahip olduğu görüldü.

Yapılan farklı çalışmalarda bu sonuca benzer şekilde Yanık ve Çamlıyer'in (2015) de yaptığı çalışmada ailenin gelir düzeyine göre katılımcıların Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlar incelenmiş. Bu inceleme sonucunda herhangi anlamlı bir değişiklik bulamamıştır. Ancak aile gelir düzeyi düştükçe öğrencilerin Beden eğitimi ve spor dersine

yönelik tutum puan ortalamasının da yükseldiği belirlenmiştir. Düşük gelirli olan ailelerin özel spor salonu imkânının olmaması bu sonuca neden olmuş olabilir.

Sivrikaya ve Kılçık'ın (2017) de yaptıkları araştırmaya göre ailesinin aylık geliri 2100-2800 TL arasında olan katılımcıların Beden Eğitimi ve spor dersine yönelik tutum oranlarının ailesinin aylık geliri 701-1400 TL arasında olan katılımcıların Beden Eğitimi ve spor dersine yönelik tutum oranlarından anlamlı şekilde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Tanrıverdi'nin (2016) de yaptığı çalışmada ise ailesi 2501 ve üzeri aylık gelire sahip öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutum puanları ailesi 1500 TL ve altı, ailesi 1501-2000 TL arası ve ailesi 2001-2500 TL arasında olan katılımcıların Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum oranlarından daha düşük olduğu göstermiştir.

1.ve 2. dönem sınıfların Beden eğitimi dersi tutum ölçeği sonuçlarına göre Beden eğitimi dersine karşı katılımcıların tutumları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görüldü. 1.2. ders programındaki Beden Eğitimi uygulama saatine giren katılımcıların 4.5. ders Beden Eğitimi dersi uygulama saatine giren katılımcılar ve 6.7. ders Beden Eğitimi dersi uygulama saatine giren katılımcılar arasında anlamlı farklılık vardır. İlk derslerde Beden eğitimi dersi görenlerin Beden Eğitimi dersine ait tutum oranlarının daha düşük bir seviyede olduğu, son derslerde Beden eğitimi dersi görenlerin ise oranlarının yüksek olduğu görüldü. İkinci dönem ders programı değiştirildikten sonra Beden eğitimi dersine yönelik tutumlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görüldü. 1.2. ders Beden Eğitimi dersi uygulama saatine giren katılımcılar ile 4.5. ders Beden eğitimi dersi uygulama saatine giren katılımcılar ve 6.7. ders Beden eğitimi dersi uygulama saatine giren katılımcılar arasında anlamlı farklılık vardır. İlk derslerde Beden Eğitimi dersini görenlerin Beden eğitimi dersine ilişkin tutum oranlarının daha düşük olduğu, son derslerde Beden eğitimi dersi görenlerin ise puanlarının yüksek olduğu görüldü.

İnan'a (2021) göre katılımcıların okullarda haftalık programda yer alan Beden eğitimi ve spor ders saatinin akademik başarı düzeyine etkisi incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda okul ortamının haftada belli bir saat uygulanan Beden eğitimi ve spor ders saatinin akademik başarı düzeyleri üzerindeki etkisi istatistik verilerine bakılarak anlamlı bir fark bulunmuştur. İnan (2021) alan yazında bu konuda yapılmış fazla çalışmaya rastlanmamış olsa da bu çalışmanın sonucu bağlamında ders saatlerinin ders programındaki zamanının öğrencilerin tutumları üzerinde etkili olduğu yorumu yapılabilir.

Beden eğitimi ve spor dersinin uygulanma saatine göre “Beden eğitimi dersinin hangi saatlerde yapılmasını istersiniz?” sorusuna katılımcıların 535 kişi (% 71,8) 6.7. saatlerinde, 74 kişi (% 9,9) 4.5. saatlerinde, 52 kişi (% 7,0) 1.2. saatlerinde, 39 kişi (% 5,2) 2.3. saatlerinde, 33 kişi (% 4,4) 3.4. saatleri, 12 kişi (% 1,6) 5.6. saatlerinde yapılmasını istedikleri görülmüştür. Bu sonuçlara göre katılımcıların büyük çoğunluğu son saatlerde beden eğitimi dersinin uygulanmasını istemektedir. Bunun sebebi olarak öğrencilerin akademik derslerle beden eğitimi dersinin ard arda olmasından dolayı kıyafet değişimi, terleme, temizlik problemleri ve spor dersinde oluşan fiziksel yorgunluk, motivasyon eksikliğinden dolayı sonraki derslere motive olamama durumu ile oluşan isteksizlik, katılımcıların beden eğitimi dersinin akademik derslerden ayrılarak ders programının son saatlerinde yapılmasını istediği bunun sebebi olarak düşünülebilir. Bu konuda yapılan çalışmalara baktığımızda Ceylan, (2008). de yapmış olduğu araştırmaya göre Beden eğitimi dersinin diğer derslerle art arda yapılmasından ortalama %37’sinin olumsuz etkilendikleri %21’inin kararsız oldukları ve % 41’i ise olumlu olarak etkilendikleri sonucuna ulaşmıştır.

Öneriler

1.Bu araştırma sonucunda da öğrencilerinin Beden eğitimine karşı olumlu tutumları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Beden Eğitimi dersinin öğrencinin bedensel ve ruhsal sağlığına katkısı düşünüldüğünde olumlu tutumların sürekliliğinin artarak devam etmesi için öğrenci beklentilerinin dikkate alınması, okullarda spor alanlarının oluşturulması, spor aletleri ile zenginleştirilmesi, spor takımlarının çeşitliliği ile öğrencinin ilgi ve motivasyonlarının artırılmaya çalışılması önerilebilir.

2.Bu çalışmanın sonucu bağlamında ders saatlerinin ders programındaki zamanının öğrencilerin tutumları üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin günün ileri saatlerinde yapılan Beden Eğitimi dersini daha çok tercih ettikleri belirlendiğinden ders programlarını bu şekilde düzenlenmesi önerilebilir.

3.Bu çalışma sonucunda bireysel ve grup halinde yapılan özel ve genel yetenek gerektiren derslerin (Beden Eğitimi ve Spor, Görsel Sanatlar, Müzik, vb.) ana derslerden ayrılarak öncesi veya sonrasında öğrencilerin kendi yeteneklerine uygun olan spor dallarında kendini geliştirme ve başarılı birer sporcu yetiştirebilmek için Milli Eğitim Bakanlığı Şuralarında konunun görüşülerek gerekli çalışmalar yapılabilir.

4.Sınıflarına göre Beden Eğitimi dersi tutumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. 7. Sınıfta okuyanların tutum puanlarının 5.6.ve 8. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu sınıflarda tutum puanlarının düşüklüğünün neden

kaynaklandığı öğrencilerle yapılacak görüşmelerle, ergenlik döneminde olduğu düşünüldüğünden ergenlik ve spor ilgili seminer, ailelerle eğitimler yapılarak farkındalık oluşturulabilir.

5. Anne ve baba eğitim durumunun Beden eğitimi dersine karşı tutumu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu açıdan veli bilgilendirmelerine önem verilmeli, öğrencilerin sosyal medya bağımlılığından kurtulmasını, zararlı alışkanlıklardan uzak durmasını sağlamak için Beden eğitimi dersinin önemi toplantılarda aktarılmalı, broşürler hazırlanarak velilere sunulmalı çeşitli sportif aktivitelerde başarılı olan öğrenciler örnek gösterilerek törenlerde öğrencilere ödülleri verilerek, diğer akranlarının bu başarılı öğrencileri örnek alarak spora yönlendirilmeleri sağlanabilir.

6. Aile gelir durumuna göre düşük geliri olanların Beden Eğitimi dersine daha olumlu yaklaştıkları görülmüştür. Düşük gelirli olan ailelerin özel spor salonu imkânının olmaması bu sonuca sebep olmuş olabilir. Bundan dolayı çeşitli kamu ve sivil toplum kuruluşlarıyla görüşülerek onların destek ve katkılarıyla düşük geliri olan ailelerin desteklenerek bu çocukların sportif alanlara yönlendirilmesi sağlanabilir.

Kaynakça

- Aksoy, C. (1999). *Beden eğitimi ve sporun eğitime katkısı* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 84253)
- Allen, D. E., Guy, R. F., & Edgley, C. K. (1980). *Social psychology as social process*. California: Wadsworth Publishing Company.
- Alparslan, S. (2008). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlerinin sergilediği öğretim davranışlarına ilişkin algıları ve öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumları* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 215678)
- Aracı, H. (2000). *Okullarda beden eğitimi*. Ankara: Bağırhan Yayinevi.
- Aronson, E., Wilson, T. D., & Akert, R. M. (2005). *Social psychology. (fifth edition)*. New York: Pearson Education International. S:200.
- Aslan, Y. (2008). *Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim birinci kademe beden eğitimi ders programlarına ve beden eğitimi dersine ilişkin görüşleri* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 224248)
- Ayas, A., Özmen, H., & Ekiz, D. (Ed.), (2013). *Eğitimle ilgili temel kavramlar. Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aydın, O. (2007). *Tutumlar* (Edit: Özkalp, E.) *Davranış bilimlerine giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Aydoğan, H., Bardakçı, S., Arslan, E., Civelek, H., & İşyar, Z. (2016). İlkokul 4. sınıf ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterliliklerinin incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 100-119.
- Bahadır, Z. (2011). *Beden eğitimi ve sporda kullanılan farklı öğretim yöntemlerinin (işbirliğine dayalı öğrenme ve alıştırma yöntemi) öğrencilerin ders tutumlarına ve sosyal becerilerine etkisi* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 298451)
- Baysal, A.C. (1981). *Sosyal ve örgütsel psikolojide tutumlar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi,
- Baysal, A. C., & Tekarslan, E. (1996). *İşletmeler için davranış bilimleri. (2. baskı)*. İstanbul: Avcıol Yayıncılık
- Binbaşıoğlu, C. (1995). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Boone, E. L., & Kurtz, L. D. (2011). *Contemporary business, international student version*, 14th Edition, John Wiley and Sons.
- Bucher, A.C. (1983). *Foundations of physical education & sport*. London: The C.V. Mosby Company. P:13
- Büyükdemir, D., Soyer, F., & Türkoğlu Ç. (2018). Farklı ortaöğretim programlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları. *Uluslararası Eğitim ERPA Kongreleri*, 416-421.
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi. (2. baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Ceylan, R. (2008). *İlköğretimde beden eğitimi dersinin takiben yapılan diğer derslerde öğrencilerin başarıları üzerindeki etkisinin araştırılması* (Yüksek lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.231243)
- Chung, M., & Phillips, D.A. (2002). The relationship between attitude toward physical education and leisure time exercise in high School students. *Physical Educator*, 59(3), 126-139
- Coşkun, Y. & Yıldırım, A. (2009). Üniversite öğrencilerinin değer düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 311- 328.
- Çelik, Z., & Pulur, A. (2011).Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(Özel), 115-121.
- Çolak, G. (2020). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi (Bayburt ili örneği)*. (Yüksek lisans tezi), Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 653640)
- Çöndü, A. (1999). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. s:1-4,21.
- Dağdemir, R. (2018). *Farklı tür liselerdeki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi (Erzurum ili örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 542050)
- Demirhan, G. & Altay, F. (2001).Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği. *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J.Of Sport Sciences*, 12(2), 9-20.
- Demirel Ö. (2005). *Öğretimde planlama ve değerlendirme sanatı*. Ankara: Pegem Akademik Yayıncılık.
- Dönmez, A. (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemleri ve kişilik özelliklerinin belirlenmesi (Sakarya ili Örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 516331)
- Ergün, M. (1996). *Eğitim felsefesi*. Ankara: Mustafa Ocak Yayınları, 11-25
- Erhan, S. E. & Tamer, K. (2009). Doğu Anadolu Bölgesi ilköğretim ve ortaöğretim okullarında beden eğitimi dersi için gereken tesis araç-gereç durumları ile öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiler. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 57- 66.
- Fidan, N., & Erden, M. (1993). *Eğitime giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Fidan, N., & Erden, M. (1998). *Eğitime giriş*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Gill, D. L. (1986). *Psychological dynamics of sport* ilionois. Human Kinetics Publishers, 37,103.
- Güllü, M., & Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt 3 s: 2.
- GSGM. (1998). *Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim okulları, lise ve dengi okullar beden eğitimi ders öğretim programları*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Hazar, G. (2019). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını etkileyen faktörlerin araştırılması* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.542690)
- Heper, E. (2012). *Spor bilimleri ile ilgili kavramlar ve sporun tarihsel gelişimi*. Eskişehir: Spor Bilimine Giriş Anadolu Üniversitesi.

- Holoğlu, O. G. (2006). *İlköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.192800)
- Hünük, D. (2006). *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 192592)
- Işıkgöz, M. E., Esentaş, M., & Işıkgöz, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik değer düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.Batman İl Örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.
- İnal, A. (2003). *Beden eğitimi ve spor bilimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- İnan, B. C. (2021). *Beden eğitimi ve spor ders saatlerinin akademik başarıya etkisi: beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumların aracılık rolü* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 689424)
- İmamoğlu, Ç. (2011). *Aktif olarak spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 288400)
- İnceoğlu, M. (1993). *Tutum algı iletişim*. Ankara: V Yayınları.
- İnceoğlu, M. (2000). *Tutum algı iletişim*. Ankara: İmaj Yayıncılık. S.5-11
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişim*. (5. baskı). İstanbul: Beykent ÜniversitesiYayınevi.
- Kağıtçıbaşı, C. (1999). *Yeni insan ve insanlar sosyal psikolojiye giriş*. İstanbul: EvrimYayınevi, 10. baskı, Sosyal Psikoloji Dizisi:1,
- Kağıtçıbaşı, C. (2005). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: EvrimYayınevi.
- Karadağ, E. (2010). *Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi,1(1),49-71 .Retrievedfrom<https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuvey/issue/10336/126662>
- Karaman, E. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi (Erzurum il örneği)*. (Yüksek lisans tezi,). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 551409)
- Kaya, A. (2020). *İlköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi).Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 612392)
- Kemertaş İ, (1997). *Uygulamalı genel öğretim yöntemleri*. İstanbul Birsen Yayınevi. 9-10.
- Kumartaşlı, M. (2010). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi* (Dokoratezi).Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 279582)
- Kuru, E. (2000). *Beden eğitimi ve sporda program geliştirme*. Ankara: 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası. S:1
- MacPhail, A. (2011). Youth voices in physical education and sport: what are they telling us in K. Armour (ed) Sport Pedagogy: an Introduction For Teaching and Coaching, 105-116. Harrow: Prentice Hall.
- MEB. (2009). *Ortaöğretim beden eğitimi dersi öğretim programı (9–12. sınıflar)*.Bursa: Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü.

- MEB. (2013). *Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (ortaokul 5-8. sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Mosston, M., & Asworth, S. (2004). *Beden eğitimi öğretimi*. (E. Tüzemen, çev.ed.). Ankara: Bağırhan.
- Mulvihill, C., Rivers, K., & Aggleton, P. (2000). Views of young people towards physical activity: *determinants and barriers to involvement*, Health Education, 100(5), 190-199
- Namlı, A., Temel, C. & Güllü, M. (2017). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin ürettikleri metaforlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(2), 479-496.
- Nichols, B. (1994). *Moving and learning, the elementary School physical education experience*. Third Edition, Mosby Year Book.
- Özbakır, İ. (2006). *Sivas ili özel ve devlet ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin beden eğitimi dersine bakış açıları ve beklentilerinin karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 196279)
- Özdemir, A. (2000). *Orta öğretimde beden eğitimi ve spor derslerinin uygulanabilirliği, çorum ili ve ilçelerindeki farklılıkların değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.99256)
- Özlü, Ö. (2001). *Ortaöğretim öğrencilerinin matematiğe karşı tutumları* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 104648)
- Özmen, Ö. (1999). *Çağdaş sporda eğitim üçgeni*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Özyalvaç N,T. (2010). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu Lisesi örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 260550)
- Salar, B., Hekim, M., & Tokgöz, M. (2012). 15-18 yaş grubu takım ve ferdi spor yapan bireylerin duygusal durumlarının karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,4(6)
- Sarıdede, K. Ş. (2018). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 523555)
- Seaton, D.C.,& Clayton, I. A., & Leabee, H. C., & Messersmith, L. (1965). *Education handbook*. New Jersey: Prentice- Hall. s:6.
- Silverman, S.,&Scrabis, K. A. (2004). *A Review of research on instructional theory in physical education*. International Journal of Physical Education, 16, 316-327.
- Sivrikaya, Ö.,& Kılıçık, M. (2017). İlköğretim okulları 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Düzce örneği). *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 1-15.
- Solomon, M., Bamossy, G., Askgaard, S., & Hogg, M. K. (2006). *Consumer behaviour european perspective* (3.b.). Madrid: Pearson Education Limited.
- Tabachnick, B. G.,& Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th ed). Boston: Pearson Education Inc.
- Tamer, K. (1987). *Beden eğitimi ve oyun öğretimi*. Ankara: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Tamer, K. & Pulur, A. (2001a). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Kozan Ofset Ltd. Şti.

- Tamer, K. & Pulur, A. (2001b). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Ada Matbaacılık,
- Tanrıverdi, İ. (2016). *Ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması (Van il örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 445997)
- Taşgım, Ö. & Tekin, M. (2009). Çeşitli değişkenlere göre ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 457-466.
- Tavsançıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım,
- Taylor, S. E., Peplav, L. A., & Sears, D. O. (2003). *Socialpsychology*. (Eleventh edition). New Jerje: Pearson Education Intrernational. S: 133
- Tekin, M., Demir, B. & Taşgım, Ö. (2005 Aralık). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çeşitli değişkenler açısından lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı göstermiş oldukları tutum ve görüşlere etkisi*. IV. Ulusal Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Uludağ Üniversitesi tarafından düzenlenen sempozyum, Bursa.
- Tekin, M., Taşgım, Ö. & Yıldız, M. (2007, Kasım). *Çeşitli değişkenlere göre ilköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve görüşler*. 5. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Çukurova Üniversitesi tarafından düzenlenen sempozyum, Adana.
- Tolan, B. İsen, G. & Batmaz, V. (1985). *Sosyal psikoloji I. (ben ve toplum)*. Ankara: Teori Yayınları,
- Tunca, M. (2014). *Ankara ilinin Keçiören ilçesinde ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi dersi ve öğretmenine karşı tutumları* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 366233)
- Yağcı, İ. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (Afyonkarahisar ili örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 319016)
- Yamaner, F. (2001). *Beden eğitimi ve sporda temel ilkeler*. Bursa: Hünkâr Ofset, Ekin Kitapevi.
- Yanık, M., & Çamlıyer, H. (2015). Lise 9. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ile okula yabancılaşma düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 462814)
- Yavaş, M., & İlhan, A. (1996). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Bursa: Melisa Matbaacılık.
- Yıldız, A.B., Arı, Ç., & Yılmaz, B. (2017). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi örneği). *Muş Alparslan Üniversitesi Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 35-45.

Ekler

Ek-1: Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Kullanma İzni

Muhammet Atmaca

9 Kasım Sal
11:06

Alıcı: Mehmet Gullu

Sayın Hocam Merhabalar,

İsmim Muhammet ATMACA, İstanbul ili Pendik ilçesi Muhsin Yazıcıoğlu Ortaokulu Müdür Yardımcısıyım. Aynı zamanda Bayburt Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Tezli Yüksek Lisans öğrencisiyim.

Tez aşamasına geldim ve konum "ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DERS PROGRAMINDA YAPILMA SAATİNE GÖRE İNCELENMESİ"dir. Mehmet GÜÇLÜ hocamız ile beraber 2009 yılında geliştirmiş olduğunuz "Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Geliştirilmesi" ölçeğini kendi Yüksek Lisans Tezinde kullanabilmek için sizden izin rica ediyorum.

Saygılarımla.

0530 465 40 41

MEHMET GÜLLÜ

9 Kasım Sal
14:00

Alıcı: ben

Merhaba Muhammet hocam,

Geliştirdiğimiz "Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" adlı veri toplama aracını yüksek lisans tez çalışmanızda kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar...

Doç.Dr.Mehmet GÜLLÜ

İnönü Üniversitesi

EK-2: Kişisel Bilgi Formu

Cinsiyet: () Erkek () Kız

Sınıf: () 5. Sınıf () 6. Sınıf () 7. Sınıf () 8. Sınıf

1: Beden Eğitimi Dersiniz hangi saatlerde yapılmaktadır.

() 1.2. saat () 2.3. saat () 3.4. saat () 4.5. saat () 5.6. saat () 6.7. saat

2: Beden Eğitimi dersinin hangi saatlerde yapılmasını istersiniz?

() 1.2. saat () 2.3. saat () 3.4. saat () 4.5. saat () 5.6. saat () 6.7. saat

3: Hangi sıklıkla spor yapıyorsunuz?

() Hergün () Haftada 2-4 gün () hafta da 1-2 gün () hiç yapmıyorum

4: Annenizin Eğitim Durum nedir?

() Okur-Yazar Değil() Okur-Yazar() İlkokul() Ortaokul () Lise() Üniversite() Lisansüstü

5: Babanızın Eğitim Durum nedir?

() Okur-Yazar Değil() Okur-Yazar() İlkokul() Ortaokul () Lise() Üniversite() Lisansüstü

6: Anneniz ne sıklıkla spor yapıyor?

() Hergün () Haftada 2-4 gün () hafta da 1-2 gün () hiç yapmıyor

7: Babanız ne sıklıkla spor yapıyor?

() Hergün () Haftada 2-4 gün () hafta da 1-2 gün () hiç yapmıyor

8: Ailenizin gelir düzeyi nedir?

() 0-3000 TL () 3000-5000 TL () 5000-7000 TL () 7000- üzeri

Ek-3:Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

BEDEN EĞİTİMİ DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ

Aşağıda beden eğitimi dersi ile ilgili cümleler bulunmaktadır. Her cümlenin karşısında beş (5) cevap seçeneği vardır. Her cümleyi dikkatlice okuduktan sonra cümledeki ifadeye ne düzeyde katılıyorsanız, o cevap seçeneğini (X) işaretleyiniz. Cevap seçenekleri arasında doğru ya da yanlış cevap yoktur. Cevap verirken de sadece haftalık ders programınız dâhilindeki beden eğitimi derslerini göz önünde bulundurunuz. Lütfen hiçbir soruyu boş bırakmayınız.

Anketimize ad-soyadı ya da sizi belirtecek her hangi bir ibare yazmayınız.

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1. Beden eğitimi derslerini sabırsızlıkla beklerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2. Beden eğitimi derslerinde kendimi zinde hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3. Beden eğitimi dersini gereksiz bir ders olarak görüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4. Beden eğitimi ders aktivitelerinde iyi duruş alışkanlığı kazanıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5. Beden eğitimi derslerinde karşılaştığımız spor dallarının (voleybol, futbol vs.) saha ölçüleri, araç ve gereçleri ile ilgili bilgiler ilgimi çekiyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6. Beden eğitimi dersinde karşılaştığımız spor dalları ile ilgili temel becerileri (parmak pas, vs) öğrenmekten zevk alıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7. Beden eğitimi dersleri sayesinde sporun sağlığa ne kadar yararlı olduğunu anlıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8. Beden eğitimi derslerinde öğrendiğim becerileri okul dışı aktivitelerde de uyguluyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9. Beden eğitimi derslerinde temel sağlık kuralları ile ilgili bilgilerim artıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10. Beden eğitimi ders etkinlikleri az iletişim kurdüğüm sınıf arkadaşlarımla iletişimimizi artırıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
11. Beden eğitimi ders etkinlikleri yakın olduğum arkadaşlarımla samimiyetimizi daha da güçlendiriyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12. Beden eğitimi ders aktiviteleri kendime güven duymama sağlıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
13. Beden eğitimi ders aktivitelerinde arkadaşlarımla dostça oynuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14. Beden eğitimi derslerinin, günlük hayatın düzenine ve kurallarına uymayı kolaylaştırdığını düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15. Beden eğitimi dersine katılmaktan zevk duyuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
16. Beden eğitimi dersleri sınıf içi etkileşimimizi artırıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

17. Beden eğitimi dersinde bir şey öğrenmediğimi düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18. Haftalık beden eğitimi ders saat sayısı daha fazla olmalıdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
19. Beden eğitimi derslerinde genellikle eşofmanlarımızı giyinip hiçbir şey yapmadan tekrar çıkartıyoruz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
20. Beden eğitimi dersinde öğrendiğimiz bilgi, beceriler ve aktivitelerin ileriki hayatımızda hiç işimize yaramayacağını düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21. Beden eğitimi ders aktiviteleri fiziksel gelişime katkı sağladığını düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22. Beden eğitimi derslerinde rahatlayıp gevşiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
23. Beden eğitimi dersleri sayesinde spor dallarını daha iyi tanıdığımı düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
24. Beden eğitimi dersi yaramaz ve tembel öğrencilerin dersidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
25. Beden eğitimi dersi okul programlarından çıkartılmalıdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
26. Beden eğitimi ders aktivitelerine katılmak istemiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
27. Beden eğitimi dersleri sayesinde yeteneklerimin farkına varıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
28. Beden eğitimi ders aktiviteleri sayesinde sağlığımı daha iyi koruyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
29. Üniversiteye giriş sınav kaygısı varken beden eğitimi dersine katılmak beni rahatsız ediyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
30. Beden eğitimi derslerinde çoğunlukla gereksiz bilgi ve beceriler öğreniyoruz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
31. Beden eğitimi dersleri insanı okul dışında da egzersiz ve spor yapmaya teşvik ediyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
32. Beden eğitimi derslerinde sinir, kas ve eklem koordinasyonumuzu geliştirici hareketler yapıyoruz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
33. Beden eğitimi ders aktiviteleri sayesinde zararlı alışkanlıklardan uzak duruyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
34. Beden eğitimi ders etkinliklerine sadece yüksek not almak için katılıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
35. Beden eğitimi ders aktiviteleri öğrencileri okul kurallarını çiğnemeye teşvik ediyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

Ek-4: İstanbul Valiliği Anket ve Araştırma İzni

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-59090411-20-51103237
Konu : Anket ve Araştırma İzni (Muhammet
ATMACA)

04/06/2022

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21.01.2020 tarihli ve 2020/2 sayılı genelgesi.
b) Bayburt Üniversitesinin 25.05.2022 tarihli ve 70653 sayılı yazısı.
c) Müdürlüğümüz Araştırma ve Anket Komisyonunun 02.06.2022 tarihli tutanağı.

Araştırma Konusu : Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik
Tutumlarının Ders Programında Yapılma Saatine Göre İncelenmesi
Araştırma Türü : Anket
Araştırma Yeri : Pendik Muhsin Yazıcıoğlu Ortaokulu
Araştırma Yapılacak Kişiler : Öğrenci
Araştırmanın Süresi : 2021 - 2022 Eğitim ve Öğretim Yılı

Yukarıda bilgileri verilen araştırmanın; 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa aykırı olarak kişisel veri istenmemesi, öğrenci velilerinden açık rıza onayı alınması, yüz yüze eğitime geçmiş olan kurumlarımızda, Covid-19 tedbirlerinin araştırması ve ilgili kurum idarelerince alınması, bilimsel amaç dışında kullanılmaması, bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun kamuoyuyla paylaşılmaması ve araştırma bittikten sonra 2 (iki) hafta içerisinde Müdürlüğümüze gönderilmesi, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde, ilgi (a) genelge esasları dâhilinde uygulanması kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde okurlarınıza arz ederim.

Levent YAZICI
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
04/06/2022
Dr. Hasan Hüseyin CAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:

- İlgi (b) Yazı ve Ekleri (5 Sayfa)
- İlgi (c) Tutanak (1 Sayfa)

Öz Geçmiş

.../.../... tarihinde [REDACTED] ili merkeze bağlı dünyaya gelmiştir. İlkokulu [REDACTED] Cumhuriyet İlkokulu'nda, orta ve lise eğitimini ise [REDACTED] İmam Hatip Lisesi'nde tamamladı. 2004 yılında başladığı lisans eğitimini Atatürk Üniversitesi Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği Bölümünden 2008 yılında derece ile tamamlamıştır.

2008 yılında MEB'e bağlı İlköğretim Okulunda Beden Eğitimi Öğretmeni olarak göreve başladı. 2011-2014 yılları arası Kocaeli İli Körfez İlçesi Tüpraş İlköğretim Okulunda, 2014-2017 yılları arasında İstanbul İli Pendik Muhsin Yazıcıoğlu Ortaokulu'nda Beden Eğitimi Öğretmeni olarak görev yaptı.

2017 yılında Yönetici Görevlendirme Sınavını kazanarak, ...Müdür Yardımcısı olarak atandı. Halen görevine müdür yardımcısı olarak bu okulda devam etmektedir. Evli üç çocuk babasıdır.